

آموزش انجام پروژه فولاد به روش LRFD

گام به گام تصویری طراحی نرم فزاری با **ETABS 2013**

بر اساس آخرین تغییرات مقررات ملی

ویرایش ۱۳۹۲

ICIVIL
copyright 2008 - 2015

فهرست مطالب

۶.....	مقدمه گروه تخصصی مهندسی آی سیویل
۸.....	مشفصات پروژه
۹.....	تعیین مشفصات مصالح مصرفی در سازه
۱۰.....	انجام محاسبات مربوط به بارگذاری سازه
۱۰.....	بارهای ثقلی
۱۰.....	بار مرده
۱۰.....	بار مرده سقف باه
۱۲.....	بار مرده سقف طبقات
۱۳.....	محاسبه بار مرده دیوارهای پیرامونی دارای نما: (با یک طرف نما)
۱۴.....	محاسبه بار مرده دیوارهای جان پناه
۱۵.....	محاسبه بار مرده راه پله
۱۶.....	بار زنده
۱۷.....	محاسبه بار معادل تیغه بندی (پارتیشن ها)
۱۹.....	برداشت مقادیر بارهای زنده از میمبث شنش مقررات ملی ساختمان
۲۰.....	بار جانبی (زلزله)
۲۱.....	محاسبه ضریب زلزله (C) جهت معرفی بارهای زلزله استاتیکی
۲۹.....	آموزش گام به گام نحوه مدل سازی و طراحی سازه فولادی با نرم افزار ETABS2013
۲۹.....	شروع به مدل سازی

۳۶	معرفی مشخصات سازه
۳۶	معرفی مشخصات مصالح به نرم افزار
۴۵	معرفی مقاطع موردنیاز برای طراحی المان‌های مختلف
۴۵	معرفی مقاطع موردنیاز برای المان‌های فنی به نرم افزار
۴۹	معرفی مقاطع موردنیاز برای تیرهای اصلی
۵۴	معرفی مقاطع موردنیاز برای ستون‌ها
۷۱	معرفی مقاطع موردنیاز برای بادبندها
۷۶	معادل‌سازی مقاطع ستون‌ها و بادبندها
۷۷	معادل‌سازی مقاطع ستون‌ها
۸۶	معادل‌سازی مقاطع بادبندها
۸۸	معرفی مقاطع موضوعات سطحی به نرم افزار
۹۱	معرفی الگوهای بارهای وارد بر ساقتمان و ترکیب بارها و وارد کرده آن‌ها به نرم افزار
۹۳	معرفی الگوهای بار به نرم افزار
۱۰۴	معرفی ترکیب بارهای مورد نیاز جهت طراحی سازه
۱۱۸	مماسبه جرم مؤثر ساقتمان در زلزله
۱۲۰	مدل‌سازی
۱۲۰	مدل‌سازی ستون‌ها
۱۲۳	ترسیم تیرهای اصلی
۱۲۹	مدل‌سازی تیرهای کامپوزیت
۱۳۶	مدل‌سازی کف‌ها

۱۴۲	مدل سازی مهاربندها
۱۴۴	مدل سازی دستکها
۱۴۶	تغییر در شرایط انتهایی اعضا
۱۴۹	ایجاد دیافراگم صلب
۱۵۱	افتصاص نوامی صلب انتهایی
۱۵۲	افتصاص تکیه گیردار برای اتصال ستون به پی
۱۵۴	بارگذاری سازه
۱۵۴	بار گذاری دیوارهای اطراف راه پله
۱۵۵	بار گذاری دیوارهای پیرامونی
۱۵۸	بار گذاری کفها
۱۶۶	آزاد سازی دیافراگمها جهت طراحی تیرهای دهانههای EBF
۱۶۹	تنظیمات کاهش سربار زنده
۱۷۰	تنظیمات تملیل سازه
۱۷۴	کنترل سازه قبل از انجام تملیل سازه
۱۷۵	تنظیمات مربوط به انتخاب مالات بار مورد نیاز جهت آنالیز سازه
۱۷۶	انجام آنالیز سازه و مشاهده برقی نتایج
۱۷۷	مشاهده لنگر فمشی در تیرها و ستونها
۱۷۹	طراحی سازه فولادی
۱۸۰	تنظیمات طراحی تیرهای کامپوزیت
۱۸۴	تنظیمات طراحی اسکلت فولادی (تیرها، ستونها و مهاربندها)

۱۸۹	انتخاب نوع المان فاص برای طراحی تیرها
۱۹۳	تنظیمات قبل از طراحی تیرهای کامپوزیت
۲۰۲	تنظیمات قبل از طراحی تیرهای اصلی در راستای X
۲۰۵	تنظیمات قبل از طراحی تیرهای دهانه EBF در راستای X
۲۰۷	تنظیمات قبل از طراحی تیرهای اصلی در راستای Y
۲۱۱	تنظیمات قبل از طراحی ستونها
۲۱۲	تنظیمات قبل از طراحی ستونهای متصل به مهاربندهای EBF
۲۱۴	تنظیمات قبل از طراحی بادبندا
۲۱۹	انتخاب ترکیب بار جهت طراحی تیرهای کامپوزیت
۲۲۳	شروع به فرآیند طراحی تیرهای کامپوزیت
۲۲۷	انتخاب ترکیب بار جهت طراحی اسکلت فولادی (تیرها، ستونها و بادبندا)
۲۲۹	شروع به فرآیند طراحی اسکلت فولادی (تیرها، ستونها و مهاربندها)
۲۳۵	کنترل نهایی سازه
۲۳۵	کنترل فاصله بین مرکز جرم و مرکز سفتی جهت کنترل لزوم یا عدم لزوم مضور بار زلزله با
۲۳۸	کنترل لزوم یا عدم لزوم تشدید برون از مرکزیت اتفاقی
۲۴۱	کنترل زمان تناوب تجربی با زمان تناوب تملیلی
۲۴۶	کنترل تخریب مکان جانبی نسبی طبقات

مهندس گرامی لطفا توجه فرمایید:

برای پدید آوردن چنین کتابهای آموزشی زحمات و وقت زیادی صرف شده است. تنها

خواهشی که از شما داریم این است که این اثر را کپی یا بصورت رایگان منتشر نکنید تا

به حفظ و تداوم تولید اینگونه آموزشها خدشه ای وارد نشود.

❖ مقدمه گروه تخصصی مهندسی آی سیویل:

با توجه به تغییراتی که در مباحث دهم مقررات ملی ساختمان و همچنین تغییراتی که در سرفصل‌های وزارت علوم در درس طراحی سازه‌های فولادی و پروژه آن به وجود آمده، گروه تخصصی مهندسی آی سیویل تصمیم گرفت که یک فایل آموزشی از نحوه طراحی سازه‌های فولادی به روش LRFD به صورت جامع و کامل ارائه دهند. در این فایل آموزشی سعی بسیار شده است که تمامی مطالب به صورت واضح و از همه مهم تر به صورت گام به گام و کاملاً تصویری گردآوری شود تا مخاطبمان ما که اقلیت آن‌ها را دانشجویان تشکیل می‌دهند دچار سردرگمی نشوند. همچنین صورت پروژه به گونه ای در نظر گرفته شد که در اکثر پروژه‌های دانشجویی بسیار کاربرد دارد و می‌تواند فایل بسیار مفید در فراراه دانشجویان رشته مهندسی عمران قرار بگیرد. مطالبی که در این فایل فرا می‌خوانید:

- ❖ آموزش گام به گام بارگذاری ثقلی سازه مطابق با مبحث ششم مقررات ملی ساختمان ویرایش ۱۳۹۲،
- ❖ آموزش گام به گام بارگذاری جانبی سازه مطابق با استاندارد ۲۸۰۰ ویرایش چهارم،
- ❖ آموزش نحوه مدل سازی ساختمان بر اساس پلان معماری در نرم افزار ETABS2013،
- ❖ آموزش نحوه معرفی مشخصات مصرفی در نرم افزار،
- ❖ آموزش گام به گام و کاملاً تصویری از نحوه معادل سازی مقاطع جهت طراحی به روش حدی نهایی بدون هیچگونه اخطار در هنگام طراحی،
- ❖ معرفی ترکیب بارهای طراحی، معرفی بارهای وارده بر سازه، معرفی بارهای خیالی به نرم افزار،
- ❖ نحوه تنظیمات کلی و قبل از طراحی تیرهای کامپوزیت به صورت کاملاً تصویری،
- ❖ نحوه تنظیمات کلی و قبل از طراحی اسکلت فولادی به صورت کاملاً تصویری،
- ❖ طراحی تیرهای کامپوزیت،
- ❖ طراحی تیرها، ستون‌ها و مهاربندهای EBF،
- ❖ کنترل درصد میزان خروج از مرکزیت بارهای جانبی زلزله،
- ❖ کنترل نیاز یا عدم نیاز به تشدید میزان خروج از مرکزیت بارهای جانبی زلزله،
- ❖ کنترل زمان تناوب تجربی با زمان تناوب تحلیلی نرم افزار،
- ❖ کنترل تغییر مکان جانبی سازه به دو روش تقریبی و دقیق.
- ❖ طراحی پی نواری با استفاده از نرم افزار SAFE12،
- ❖ نحوه کنترل صحیح برش پانچ با تکنیک تبدیل پی نواری به گسترده،

مطابی که در لیست فوق جانمایی شده‌اند به صورت خیلی کلی می‌باشند و در دل مجموعه نکات مهم و کلیدی زیادی نهفته است.

این فایل آموزشی در قالب یک پروژه به صورت گام به گام و تصویری تنظیم شده است. سیستم سقف از نوع تیرهای کامپوزیت، سیستم باربری در یک جهت قاب مهاربندی و اگرای فولادی (EBF) و در جهت دیگر قاب خمشی فولادی متوسط می‌باشد.

از مزیت‌های این فایل آموزشی می‌توان به آموزش گام به گام و کاملاً تصویری از نحوه معادل سازی مقاطع فولادی که برای ستون‌ها و تیرها از آن‌ها استفاده می‌شود اشاره کرد.

همچنین گروه تخصصی مهندسی آی سویل این قول را به دانشجویان عزیز می‌دهد که در اسرع وقت به سؤالات آن‌ها به نحو مناسبی پاسخ دهد. شما مخاطبان عزیز می‌توانید از تارنمای زیر به صورت مستقیم سؤالات خود را مطرح بفرمایید تا در اسرع وقت گروه تخصصی به شما پاسخ لازمه را ارائه دهند.

با سپاس

گروه تخصصی مهندسی آی سویل

icivil.designer@gmail.com

❖ تحلیل و طراحی ساختمان ۵ طبقه فولادی با سقف کامپوزیت و مهاربندهای هم‌ممرور

❖ مشخصات پروژه:

قبل از انجام هر کاری لازم است که مشخصات کلی سازه‌ای که قرار است مورد تحلیل و طراحی قرار گیرد را بررسی و تعیین نماییم. این گزارش‌ها به شرح ذیل می‌باشند:

۱- ساختمان در نظر گرفته شده در این فصل، یک ساختمان ۳ طبقه فولادی می‌باشد. ساختمان در تمامی وجوه دارای نما می‌باشد. ساختمان دارای یک طبقه پارکینگ و ۲ طبقه اداری است. پلان معماری طبقات با فرمت اتوکد در ضمیمه این مجموعه قابل مشاهده هست.

۲- محل احداث پروژه، شهر همدان است و خاک منطقه محل احداث پروژه، تیپ III می‌باشد. پروژه دارای کاربری اداری و پارکینگ می‌باشد، بنابراین مطابق استاندارد ۲۸۰۰ ویرایش چهارم در دسته ساختمان‌های بااهمیت متوسط قرار خواهد گرفت.

۳- سقف سازه از نوع سقف‌های کامپوزیت می‌باشد. جزئیات این سقف‌ها در بام و طبقات را جهت انجام بارگذاری سازه ارائه می‌شود.

۴- از کاهش سربار زنده در این پروژه استفاده می‌شود و نکات مربوط به آن مطابق مبحث ششم مقررات ملی ساختمان ارائه می‌شود.

۵- سیستم باربر جانبی در جهت X قاب مهاربند فولادی واگرا (EBF) در جهت Y قاب خمشی با حد شکل‌پذیری متوسط می‌باشد.

همانطور که پیش تر گفته شد، پلان معماری و برش طبقات را می‌توانید از فایل اتوکد ضمیمه شده مشاهده و استفاده نمایید.

❖ تعیین مشخصات مصالح مصرفی در سازه:

برای طراحی سازه فولادی یک پارامتر مهمی که می‌بایست برای آنالیز و طراحی در ابتدای کار تعیین شود، استفاده از نوع فولادی مصرفی در کل پروژه است معمولاً در کلیه پروژه‌ها از فولاد ST37 استفاده می‌شود که مشخصات این نوع فولادها در جدول ۱ ارائه شده است. ذکر این نکته ضروری است که برای سازه‌های فولادی معرفی مصالح بتنی نیز مهم می‌باشد. در این پروژه با توجه به اینکه سقف از نوع کامپوزیت می‌باشد جهت مدل‌سازی این سقف‌ها لازم است که یک مصالح بتنی نیز به نرم‌افزار معرفی نماییم. مشخصات کلیه مصالحی که می‌بایست به نرم‌افزار در مراحل بعدی معرفی نماییم به شرح جدول ۱ می‌باشد:

جدول ۱- مشخصات مصالح مصرفی

مشخصات بتن رده C25		مشخصات فولاد ST37	
250 Kg/m ³	جرم واحد حجم، M	785 Kg/m ³	جرم واحد حجم، M
2500 Kgf/m ³	وزن واحد حجم، W	7850 Kgf/m ³	وزن واحد حجم، W
2.65xE+9 Kgf/m ²	مدول الاستیسیته، E	2.0xE+10 Kgf/m ²	مدول الاستیسیته، E
0.15	ضریب پواسون	0.3	ضریب پواسون
25xE+5 Kgf/m ²	مقاومت فشاری، fc	24xE+6 Kgf/m ²	تنش تسلیم، Fy
		37xE+6 Kgf/m ²	تنش گسیختگی نهایی

در جدول ۱ برای مصالح بتن رده C25 نیازی به معرفی مقدار مدول الاستیسیته خواهیم داشت. برای این مقدار مبحث نهم مقررات ملی ساختمان ویرایش ۱۳۹۲ رابطه‌ای را ارائه کرده‌اند که بدین شرح است:

$$E_c = (3300\sqrt{f_c} + 6900)\left(\frac{\gamma_c}{23}\right)^{1.5}$$

در رابطه^۱ اخیر γ_c وزن مخصوص بتن مصرفی در پروژه می باشد که مطابق بند ۹-۱۳-۷-۱ مبحث نهم ویرایش جدید این مقدار باید بین 15 تا 25 KN/m^3 اختیار گردد. توجه به اینکه مقدار مقاومت بتن برابر 25 Mpa می باشد مقدار مدول الاستیسیته برابر است با:

$$E_c = (3300\sqrt{25} + 6900) \left(\frac{25}{23}\right)^{1.5} = 26517.6 \text{ Mpa} \approx 2.65 \times 10^{10} \text{ Kgf/m}^2$$

❖ انجام محاسبات مربوط به بارگذاری سازه:

❖ بارهای ثقلی:

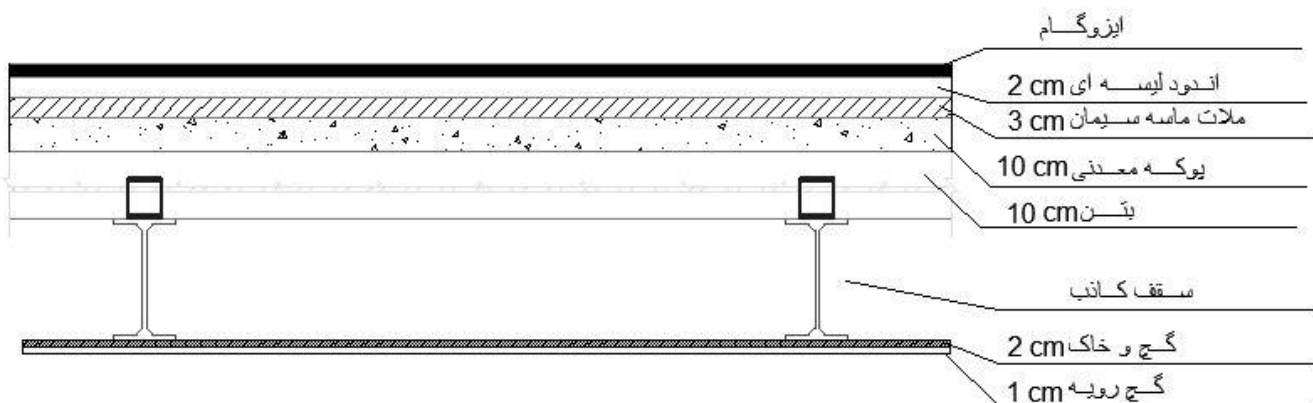
بارهای ثقلی خود شامل چند دسته می باشند که از مهم ترین آن ها می توان به بارهای مرده وزنده اشاره کرد.

• بار مرده:

بارهای مرده وارده بر سازه خود به چند گروه تقسیم بندی می شوند که در ادامه نمونه آن ها ارائه و محاسبات مربوط به آن نیز انجام می شود.

بار مرده سقف بام:

جزئیات اجرایی سقف بام همانند شکل زیر می باشد:

شکل ۱- جزئیات سقف بام

جدول ۲- محاسبات بار مرده طبقه بام

وزن واحد سطح	وزن مخصوص	ضخامت m	نام بار
15	-	-	ایزوگام
42	2100	0.02	اندود لیسه ای
63	2100	0.03	ملات ماسه سیمان
60	600	0.1	پوکه معدنی
30	-	-	سقف کاذب
32	1600	0.02	اندود گچ و خاک
13	1300	0.01	اندود گچ رویه
جمع کل: 255 Kg/m²			

در محاسبات بالا از وزن دال بتنی و همچنین وزن تیرهای فولادی صرف نظر شده است چراکه به نرم افزار اجازه خواهیم داد که این وزن ها را محاسبه نماید.

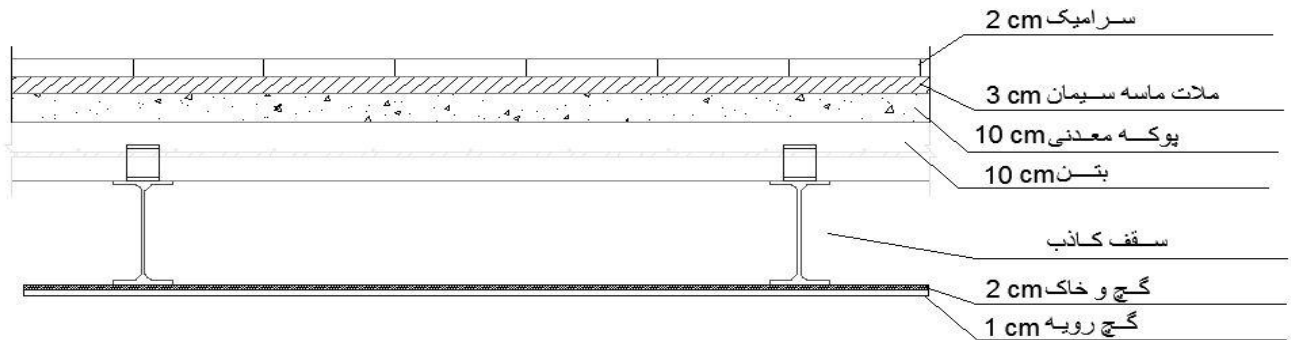
وزن محاسبه شده به ازای هر متر مربع سقف بام از نوع بار مرده گروه دوم تلقی خواهد شد. برای طراحی تیرهای کامپوزیت به طور کلی دو دسته بار مرده خواهیم داشت:

۱- **بار مرده گروه اول:** این نوع بار شامل وزن تیرهای فولادی و بتن قبل از گیرش می باشد که نرم افزار این وزن را محاسبه می کند و از نوع بارهای مرده با نام Dead در نظر خواهد گرفت.

۲- **بار مرده گروه دوم:** بارهایی که بعد از سخت شدن دال بتنی به سقف وارد می شوند از نوع بار مرده گروه دوم تلقی خواهند شد. این نوع بار شامل بار کفسازی، نازک کاری (سقف کاذب) و ... می باشد و باید در نرم افزار از نوع SD (Super Dead) در نظر گرفته شود.

بار مرده سقف طبقات:

جزئیات اجرایی سقف طبقات همانند شکل زیر می باشد:

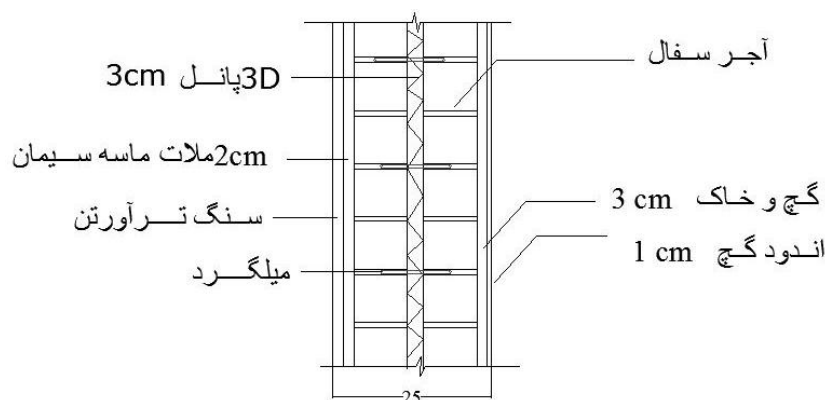
شکل ۲- جزئیات سقف طبقات

جدول ۳- محاسبات بار مرده طبقات

وزن واحد سطح	وزن مخصوص	ضخامت m	نام بار
42	2100	0.02	سرامیک
63	2100	0.03	ملات ماسه سیمان
60	600	0.1	پوکه معدنی
30	-	-	سقف کاذب
32	1600	0.02	اندود گچ و خاک
13	1300	0.01	اندود گچ رویه
جمع کل: 240 Kg/m²			

محاسبه بار مرده دیوارهای پیرامونی دارای نما: (با یک طرف نما)

دیوارهای دارای یک طرف نما، حداقل باید در یک وجه با مصالح مناسب و شیک پوشانده شوند. بدین جهت در این حالت معمولاً از سنگ تراورتن و یا سنگ گرانیت استفاده می شود. در این پروژه با توجه به اینکه در هر چهار طرف سازه دارای نما هستیم، تنها بارگذاری پیرامونی این نوع دیوارها کفایت خواهد کرد در غیر این صورت باید بار دیوارهای فاقد نما را بر اساس جزئیات آنها محاسبه کرد.

شکل ۳- جزئیات سقف طبقات

جدول ۴- محاسبات بار مرده دیوارهای دارای نما

وزن واحد سطح	وزن مخصوص	ضخامت m	نام بار
294	2100	0.14	آجرکاری با آجر سفال
42	2100	0.02	ملات ماسه سیمان
48	1600	0.03	اندود گچ و خاک
13	1300	0.01	اندود گچ سفید
50	2500	0.02	سنگ تراورتن
10	—	—	یونولیت
جمع کل: 457 Kg/m²			

نکته: در دیوارهای سمت نما، با توجه به وجود پنجره‌ها در این وجه، لازم است که به نحوی این اثر را در نظر گرفت. برای این کار از یک فرض ساده‌شده استفاده می‌کنند. بدین ترتیب که بر اساس یک قضاوت مهندسی بین ۳۰ تا ۵۰ درصد را به‌عنوان سطح بازشو در نظر گرفته و مابقی را به‌عنوان بار دیوارها در نظر می‌گیرند. بدین ترتیب در این بخش از ۳۰ درصد سهم بازشوها استفاده می‌شود.

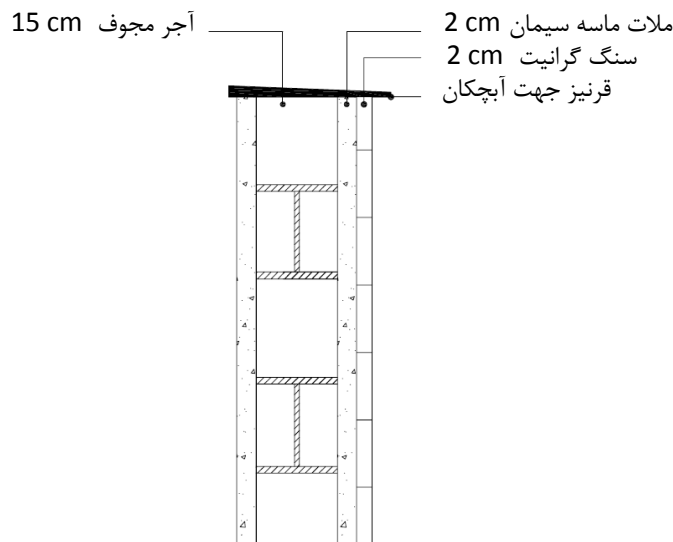
$$475 \times (1-0.3) = 332.5 \text{ Kg/m}^2$$

همان‌طور که از واحد بار محاسبه‌شده واضح است، این بار به ازای هر مترمربع از دیوارهای دارای نما می‌باشد. به این نکته توجه کنید که در نرم‌افزار امکان واردکردن بار سطحی دیوارها وجود ندارد و این بار را باید به بار خطی تبدیل کرد؛ بنابراین باید وزن مترمربع دیوار را در ارتفاع دیوار ضرب نمود تا وزن متر طول دیوار به دست آید. از روی برش طبقات واضح است بیشترین ارتفاع خالص طبقات مربوط به طبقه همکف بوده و برابر 3.5 m می‌باشد. طبقه همکف دارای ارتفاع 3.5 متر و طبقه اول دارای ارتفاع 3.1 متر می‌باشد که در جهت اطمینان طبقه اول نیز همین ارتفاع را در نظر می‌گیریم.

$$332.5 \times 3.5 \approx 1165 \text{ Kg/m}^2 = \text{وزن متر طول دیوار خارجی}$$

مماسیه بار مرده دیوارهای جان‌پناه:

جزئیات اجرایی سقف طبقات همانند شکل ۴ می‌باشد:

عکس ۴- جزئیات اجرایی دیوارهای جان‌پناه

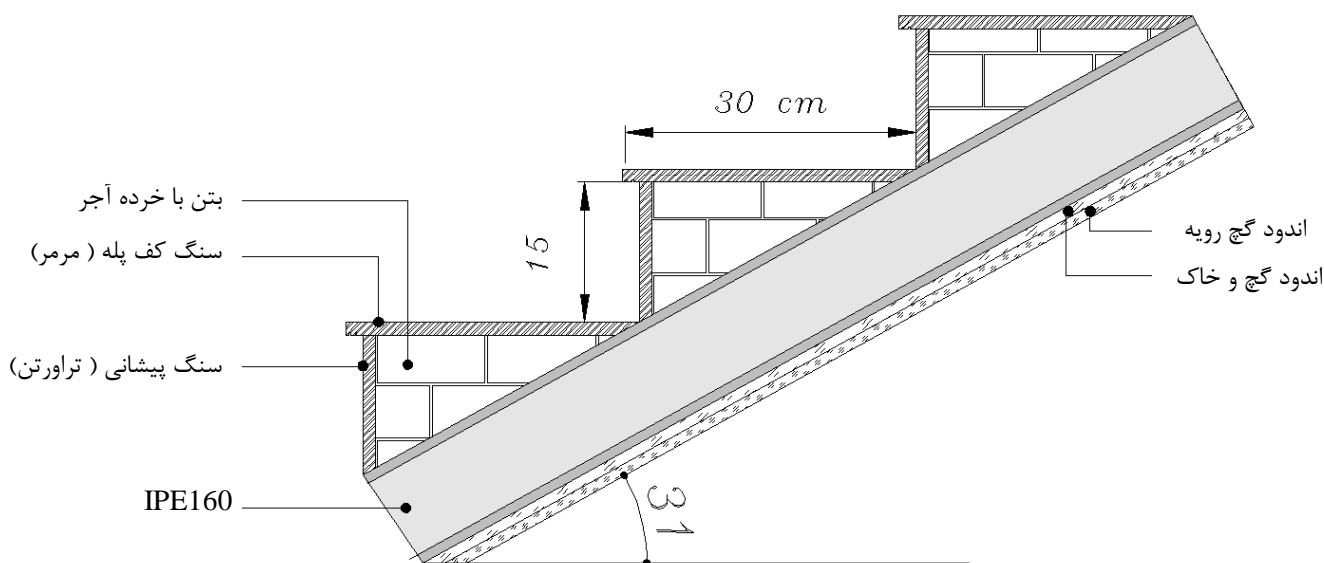
جدول ۵- محاسبه بار مرده دیوارهای جان پناه

نوع مصالح	ضخامت	وزن مخصوص	شدت بار (Kg/m ²)
سنگ گرانیت	0.02	2800	56
ملات ماسه سیمان	0.02	2100	42
آجرکاری با آجر مجوف	0.15	850	127.5
اندود لیسسه ای	0.02	2100	42
Σ 267.5 Kg/m²			

ارتفاع جان پناه دربرش طبقات در طرح معماری برابر 100 cm در نظر گرفته شده است؛ بنابراین وزن متر طول دیوار جان پناه به صورت زیر محاسبه می شود که 10 Kg بر متر طول جهت وزن قرنیز و نبشی کشی موجود در دیوار به آن اضافه می شود:

$$\text{وزن متر طول دیوار جان پناه} = 267.5 \times 1.0 + 10 \approx 280 \text{ Kg/m}$$

محاسبه بار مرده راه پله:

عکس ۵- جزئیات اجرایی راه پله

جدول ۶- محاسبه بار مرده راه پله

وزن واحد سطح	تعداد	وزن مخصوص	ضخامت m	نوع مصالح
81	1	2700	0.03	سنگ مرمر کف پله
24	1/0.3	2400	0.15x0.02=0.003	سنگ تراورتن پیشانی
127.5	1/0.3	1700	0.0225	بتن با خرده آجر
204.16	1/cos31	1750	0.1	طاق ضربی
37.33	1/cos31	1600	0.02	اندود گچ و خاک
15.16	1/cos31	1300	0.01	اندود گچ رویه
36.86	2/ cos31	15.8	-	IPE160
$\Sigma 526.01 \text{ Kg/m}^2$				

USE: SD= 530 Kg/m²

با توجه به محاسبات انجام شده باید توجه کرد که در بار مرده راه پله، وزن طاق ضربی محاسبه شده است و باید در هنگام مدل کردن سقف راه پله در نرم افزار ، از سقفی استفاده کنیم که وزن را مجدداً به سازه اضافه نکند. چرا؟

همچنین توجه نمایید که در جهت اطمینان از محاسبه وزن پاگردها صرف نظر شده است و برای وزن پاگردها از وزن محاسبه شده در بالا استفاده خواهیم کرد. این کار باعث بالا بردن ضریب اطمینان طراحی خواهد شد.

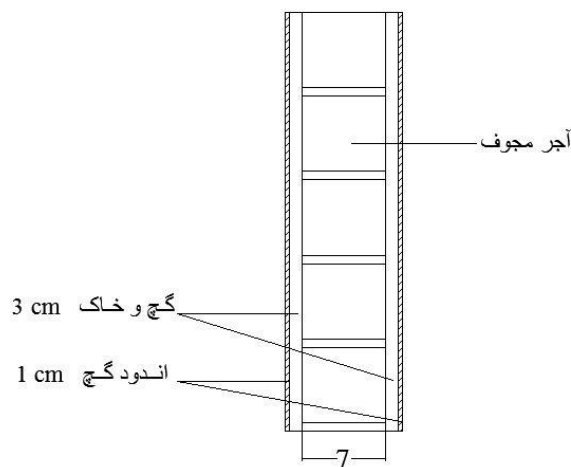
❖ بار زنده:

بارهای زنده وارده بر سازه موضوع فصل پنجم مبحث ششم مقررات ملی ساختمان ویرایش ۱۳۹۲ می باشد. طبق مبحث ششم، بارهای زنده به ۸ دسته تقسیم بندی می شوند که برای آشنایی با این تقسیم بندی می توانید به تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به گروه تخصصی مهندسی عمران آی سیویل است و هر گونه کپی برداری و انتشار آن شرعاً حرام و از طریق قانون قابل پیگیری است

مبحث ششم مراجعه نمایید. مطابق بند ۶-۵-۲-۲ که مربوط به ضوابط دیوارهای تقسیم کننده است، در ساختمان های اداری و یا سایر ساختمان هایی که در آنها احتمال استفاده از دیوارهای تقسیم کننده و یا جایجایی آنها وجود دارد می بایست به عنوان سربار زنده به سازه اعمال گردد. در ادامه به نحوه محاسبه بار معادل تیغه ها (پارتیشن ها) مطابق ضوابط بند ۶-۵-۲-۲ خواهیم پرداخت.

محاسبه بار معادل تیغه بندی (پارتیشن ها):

از دیوارهای داخلی یا تیغه ها برای جداسازی فضاهای داخلی استفاده می شود. ضخامت این دیوارها در کل معمولاً برابر 15cm در نظر گرفته می شود. با توجه به اینکه این تیغه بندی در زمان بهره برداری ممکن است ثابت نباشد و در زمان های مختلف مکان آنها متغیر باشد لذا اعمال بار تیغه ها در مکان خود امری توجیه پذیر نیست و در محاسبات از بار معادل تیغه بندی به صورت بار گسترده در تمام سطح سازه استفاده می کنیم. ابتدا وزن یک مترمربع از پارتیشن های داخلی را محاسبه می نماییم:

شکل ۶- جزئیات تیغه های داخلی

جدول ۷- محاسبه بار دیوارهای داخلی

وزن واحد سطح	وزن مخصوص	ضخامت m	نام بار
59.5	850	0.07	آجرکاری با آجر مجوف
96	1600	0.06	اندود گچ و خاک
26	1300	0.02	اندود گچ سفید
جمع کل: 181.5 Kg/m^2			

مطابق بند ۶-۵-۲-۲ مبحث ششم مقررات ملی ساختمان ویرایش ۱۳۹۲ چنانچه وزن هر مترمربع سطح دیوارهای جداکننده از 200 Kg/m^2 کمتر باشد می‌توانیم آن‌ها را به‌عنوان بار زنده و به‌طور گسترده در کف طبقات پخش نماییم؛ اما چنانچه وزن هر مترمربع سطح دیوارهای جداکننده از مقدار فوق بیشتر باشد وزن آن باید به‌عنوان بار مرده در نظر گرفته‌شده و در محل واقعی خود اعمال گردد. از جدول ۷ واضح است که وزن مترمربع دیوارهای داخلی از مقدار 200 Kg/m^2 کمتر است و می‌توان آن را به‌عنوان بار زنده در نظر گرفت. برای محاسبه بار معادل باید طول و ارتفاع دیوارهای جداکننده را ابتدا به دست آوریم.

جدول ۸

مساحت	ارتفاع پارتیشن	طول پارتیشن	طبقه
470 m^2	3.5 m	60 m	همکف
483.5 m^2	3.1 m	80 m	اول
529.4 m^2	2.6 m	26 m	پارکینگ

مطابق بند ۶-۵-۲-۵ مبحث ششم (ویرایش ۱۳۹۲) حداقل مقدار بار معادل تیغه‌ها برابر 100 کیلوگرم بر مترمربع می‌باشد

$$\text{بار معادل پارکینگ} = (26 \times 2.6 \times 181.5) / 529.4 = 23.176 \leq 100 \text{ Kg/m}^2 \text{ N.G}$$

$$\text{بار معادل پارکینگ} = 100 \text{ Kg/m}^2$$

$$\text{بار معادل طبقه همکف} = (60 \times 3.5 \times 181.5) / 470 = 81.095 \leq 100 \text{ Kg/m}^2 \text{ N.G}$$

$$\text{بار معادل طبقه همکف} = 100 \text{ Kg/m}^2$$

$$\text{بار معادل طبقه اول} = (80 \times 3.1 \times 181.5) / 483.5 = 93.096 \leq 100 \text{ Kg/m}^2 \text{ N.G}$$

$$\text{بار معادل طبقه اول} = 100 \text{ Kg/m}^2$$

❖ برداشت مقادیر بارهای زنده از مبحث ششم مقررات ملی ساختمان:

جهت برداشت بار زنده طبقات، با استفاده از جدول ۱-۵-۶ مبحث ششم و با توجه به کاربری‌های سازه استفاده خواهیم کرد. بار زنده طبقات به شرح زیر می‌باشد:

طبقه بام: مطابق ردیف ۱-۱ جدول ۱-۵-۶ مقدار حداقل بار زنده گسترده یکنواخت برابر 150 Kg/m^2 می‌باشد.

طبقات اداری: مطابق ردیف ۱-۷ جدول ۱-۵-۶ مقدار حداقل بار زنده گسترده یکنواخت برابر 250 Kg/m^2 می‌باشد.

طبقات پارکینگ: مطابق ردیف ۱-۱۱ جدول ۱-۵-۶ مقدار حداقل بار زنده گسترده یکنواخت برابر 300 Kg/m^2 می‌باشد.

راه پله: مطابق ردیف ۳-۳ جدول ۱-۵-۶ مقدار حداقل بار زنده گسترده یکنواخت برابر 500 Kg/m^2 می‌باشد.

با توجه به اینکه در مبحث ششم مقررات ملی ساختمان بار معادل دیوارهای جداکننده را از نوع بار زنده محسوب می‌کند، باید توجه شود که این بار را باید با بارهای زنده طبقات جداگانه در نظر بگیریم. به دلیل اینکه این بار معادل تیغه‌ها باری ثابت می‌باشد لذا می‌بایست 100 درصد در هنگام وقوع زلزله مشارکت داشته باشد. همچنین این نوع بار قابل کاهش نمی‌باشد. باید این موارد را به نوعی در طراحی سازه در نرم افزار مد نظر داشته باشیم که در ادامه به آن خواهیم پرداخت.

تا این مرحله تمامی بارهای ثقلی وارده با سازه محاسبه شده است. در آخر برای راحتی کار جهت برداشت مقدار بار مرده وزنده هر طبقه و هر جزء بهتر است که جدولی به شرح جدول ۲-۱۰ تهیه و تنظیم کنیم. این جدول را با توجه به نتایج به دست آمده در مراحل قبل تنظیم می‌کنیم:

جدول ۹- خلاصه بارهای ثقلی

موقعیت	بار مرده گروه دوم Kg/m ² (SD)	بار مرده گروه دوم Kg/m (SD)	بار زنده Kg/m ²	بار معادل تیغه‌ها (بار زنده)
بام	255	-	150	-
طبقات اداری	240	-	250	100
پارکینگ	[1]	-	300	100
راه پله	530	-	500	-
دیوار جانبی با نما	-	1165	-	-
دیوار جان پناه	-	280	-	-

[1]: بار مرده این پارکینگ‌ها در واقع همان بار مرده ناشی از کف سازی در کف پارکینگ‌ها می‌باشد و در نرم‌افزار Etabs نیازی به اعمال ندارد و باید مقدار آن‌ها را در نرم‌افزار SAFE وارد کرد.

❖ بار جانبی زلزله:

به‌طور کلی در استاندارد ۲۸۰۰ دو روش برای آنالیز سازه در برابر بارهای زلزله ارائه شده است. یکی از آن‌ها روش استاتیکی معادل بوده و دیگری روش دینامیکی می‌باشد. استفاده از روش دوم برای کلیه سازه مجاز بوده اما استفاده از روش اول (روش استاتیکی معادل) دارای شرایط و ضوابط خاص خود می‌باشد. در ادامه به بررسی این شرایط و اینکه آیا سازه مورد بررسی ما در این پروژه مجاز به تحلیل استاتیکی معادل است یا خیر خواهیم

پرداخت. مطابق استاندارد ۲۸۰۰ شرایط استفاده از هر یک از دو روش آنالیز نیروی زلزله به شرح جدول زیر می باشد:

جدول ۱۰- روش های مجاز برای تحلیل خطی سازه ها

ردیف	نوع ساختمان	استاتیکی معادل	دینامیکی طیفی	دینامیکی تاریخچه زمانی
۱	کلیه ساختمان های تا سه طبقه	✓	✓	✓
۲	ساختمان های منظم با ارتفاع کمتر از ۵۰ متر از تراز پایه	✓	✓	✓
۳	ساختمان های نامنظم با ارتفاع کمتر از ۵۰ متر از تراز پایه که نامنظمی آنها در پلان از نوع "پیچشی" یا "پیچشی شدید" و نامنظمی آنها در ارتفاع از نوع "نامنظمی جرمی"، "طبقه نرم"، "طبقه خیلی نرم" و "نامنظمی هندسی در ارتفاع" نباشد.	✓	✓	✓
۴	سایر ساختمان ها	-	✓	✓

همان طور که از جدول ۱۰ مشخص است، مطابق ردیف ۱ برای کلیه ساختمان های تا سه طبقه استفاده از تحلیل استاتیکی معادل مجاز می باشد که در ادامه نیز از تحلیل استاتیکی استفاده خواهد شد.

❖ مناسبه ضریب زلزله (C) جهت معرفی بارهای زلزله استاتیکی:

چنانچه بخواهیم نیروی زلزله را به سازه اعمال نیاز به محاسبه یک ضریب به نام ضریب زلزله و همچنین وزن مؤثر سازه خواهیم داشت. با ضرب شدن ضریب زلزله و وزن مؤثر سازه نیروی زلزله حاصل خواهد شد و در نهایت نیروی زلزله را می توانیم با روابطی که در استاندارد ۲۸۰۰ عنوان شده است در ارتفاع سازه پخش نماییم و درصدی از نیروی کلی زلزله به هر طبقه خواهد رسید. چنانچه بخواهیم از نرم افزار جهت آنالیز و طراحی سازه استفاده کنیم در این مرحله تنها کافی است که ضریب زلزله را به نرم افزار معرفی نماییم و نرم افزار به صورت خودکار مقدار کل نیروی زلزله و عملیات پخش آن در طبقات را انجام خواهد داد.

مقدار ضریب زلزله از رابطه زیر محاسبه می شود:

$$C = \frac{ABI}{R_u}$$

که در آن:

- A: نسبت شتاب مبنای طرح (شتاب زلزله به شتاب ثقل g)
 B: ضریب بازتاب ساختمان که با استفاده از طیف بازتاب طرح
 I: ضریب اهمیت ساختمان
 R_u: ضریب رفتار ساختمان

مماسبه ضریب زلزله (C) جهت X:

با توجه به صورت مسئله پروژه که سیستم باربر جانبی در دو جهت X و Y متفاوت است، لذا باید ضریب زلزله را برای هر دو جهت به صورت جداگانه محاسبه کرد. برای محاسبه ضریب زلزله مراحل زیر را به ترتیب انجام می‌دهیم:

۱- با توجه به محل قرارگیری پروژه در شهر همدان، این شهر جزء شهرهای با خطر نسبی زلزله زیاد است که در این حالت شتاب مبنای طرح برابر است با:

$$A = 0.3$$

۲- با توجه به نوع کاربری این سازه (اداری + پارکینگ) نتیجه می‌شود که درجه اهمیت این سازه از نوع ساختمان‌های با اهمیت متوسط است که در این حالت ضریب اهمیت ساختمان برابر است با:

$$I = 1.0$$

با توجه به اینکه سیستم باربر جانبی در جهت X برابر سیستم قاب ساختمانی ساده + مهاربندهای واگرای فولادی است مقدار ضریب رفتار مطابق با استاندارد ۲۸۰۰ برابر است با:

جدول ۳-۴ مقادیر ضریب رفتار ساختمان، R_u ، همراه با حداکثر ارتفاع مجاز ساختمان H_m

H_m (متر)	C_u	Ω_0	R_u	سیستم مقاوم در برابر نیروهای جانبی	سیستم سازه
۵۰	۵	۲/۵	۵	۱- دیوارهای برشی بتن آرمه ویژه	الف- سیستم دیوارهای باربر
۵۰	۴	۲/۵	۴	۲- دیوارهای برشی بتن آرمه متوسط	
-	۳/۵	۲/۵	۳/۵	۳- دیوارهای برشی بتن آرمه معمولی [۱]	
۱۵	۳	۲/۵	۳	۴- دیوارهای برشی با مصالح بتایی مسلح	
۱۵	۳/۵	۲	۴	۵- دیوارهای متشکل از قاب‌های سبک فولادی سرد نورد و مهارهای تسمه‌ای فولادی	
۱۵	۴	۳	۵/۵	۶- دیوارهای متشکل از قاب‌های سبک فولادی سرد نورد و صفحات پوششی فولادی	
۱۰	۳	۲	۳	۷- دیوارهای بتن پاششی سبعمدی	
۵۰	۵	۲/۵	۶	۱- دیوارهای برشی بتن آرمه ویژه [۲]	ب- سیستم قاب ساختمانی
۲۵	۴	۲/۵	۵	۲- دیوارهای برشی بتن آرمه متوسط	
-	۳	۲/۵	۴	۳- دیوارهای برشی بتن آرمه معمولی [۱]	
۱۵	۲/۵	۲/۵	۳	۴- دیوارهای برشی با مصالح بتایی مسلح	
۵۰	۴	۲	۷	۵- مهاربندی واگرای ویژه فولادی [۲] و [۳]	
۵۰	۵	۲/۵	۷	۶- مهاربندی کماتش تاب	
۱۵	۳/۵	۲	۳/۵	۷- مهاربندی همگرای معمولی فولادی	
۵۰	۵	۲	۵/۵	۸- مهاربندی همگرای ویژه فولادی [۲]	
۲۰۰	۵/۵	۳	۷/۵	۱- قاب خمشی بتن آرمه ویژه [۴]	ب- سیستم قاب خمشی
۳۵	۴/۵	۳	۵	۲- قاب خمشی بتن آرمه متوسط [۴]	
-	۲/۵	۳	۳	۳- قاب خمشی بتن آرمه معمولی [۱] و [۴]	
۲۰۰	۵/۵	۳	۷/۵	۴- قاب خمشی فولادی ویژه	
۵۰	۴	۳	۵	۵- قاب خمشی فولادی متوسط	
-	۳	۳	۲/۵	۶- قاب خمشی فولادی معمولی [۱]	
۲۰۰	۵/۵	۲/۵	۷/۵	۱- قاب خمشی ویژه (فولادی یا بتی) + دیوارهای برشی بتن آرمه ویژه	ت- سیستم دوگانه یا ترکیبی
۷۰	۵	۲/۵	۶/۵	۲- قاب خمشی بتن آرمه متوسط + دیوار برشی بتن آرمه ویژه	
۵۰	۴/۵	۲/۵	۶	۳- قاب خمشی بتن آرمه متوسط - دیوار برشی بتن آرمه متوسط	
۵۰	۴/۵	۲/۵	۶	۴- قاب خمشی فولادی متوسط + دیوار برشی بتن آرمه متوسط	

۲۰۰	۴	۲/۵	۷/۵	۵- قاب خمشی فولادی ویژه + مهاربندی واگرای ویژه فولادی	
۷۰	۵	۲/۵	۶	۶- قاب خمشی فولادی متوسط + مهاربندی واگرای ویژه فولادی	
۲۰۰	۵/۵	۲/۵	۷	۷- قاب خمشی فولادی ویژه + مهاربندی همگرای ویژه فولادی	
۷۰	۵	۲/۵	۶	۸- قاب خمشی فولادی متوسط + مهاربندی همگرای ویژه فولادی	
۱۰	۲	۱/۵	۲	۱- سازه‌های فولادی یا بتن آرمه ویژه	ت- سیستم کنسولی

$$R_{ux} = 7.0$$

۳- جهت محاسبه ضریب بازتاب ساختمان به شرح زیر عمل خواهیم کرد:

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به گروه تخصصی مهندسی عمران آی سیویل است و هر گونه کپی برداری و انتشار آن شرعا حرام و از طریق قانون قابل پیگیری است

قبل از اقدام به محاسبه ضریب بازتاب به زمان تناوب سازه نیاز خواهد بود. برای این کار به ضوابط استاندارد ۲۸۰۰ در شکل زیر توجه کنید:

۳-۳-۳ زمان تناوب اصلی نوسان، T

۱-۳-۳-۳ ساختمان‌های متعارف

ساختمان‌های متعارف به ساختمان‌هایی اطلاق می‌شود که توزیع جرم و سختی در ارتفاع آنها عمدتاً به صورت متناسب تغییر کند. در این ساختمان‌ها زمان تناوب اصلی نوسان را می‌توان از روابط تجربی زیر به دست آورد.

الف- برای ساختمان‌های با سیستم قاب خمشی

۱- در مواردی که جداگرهای میانقابی مانعی برای حرکت قاب‌ها ایجاد نمایند:

- در قاب‌های فولادی

$$T = 0.08H^{0.75} \quad (۳-۳)$$

- در قاب‌های بتن آرمه

$$T = 0.05H^{0.9} \quad (۴-۳)$$

۲- در مواردی که جداگرهای میانقابی مانعی برای حرکت قاب‌ها ایجاد نمایند: مقدار T باید برابر با ۸۰ درصد مقادیر عنوان شده در بالا در نظر گرفته شود.

ب- برای ساختمان‌های با سیستم مهاربندی واگرا، مشابه قاب‌های فولادی، از رابطه (۳-۳)

پ- برای ساختمان‌های با سایر سیستم‌های مندرج در جدول (۳-۵)، به غیر از سیستم

کنسولی، با یا بدون وجود جداگرهای میانقابی:

$$T = 0.05H^{0.75} \quad (۵-۳)$$

با توجه به استفاده از سیستم مهاربند واگرا در جهت X سازه، مطابق بند " ب " پرواضح است که باید از رابطه زیر جهت محاسبه زمان تناوب تجربی سازه استفاده کرد:

$$T_{X,Y} = 0.08H^{0.75}$$

مطابق تبصره ارائه شده در استاندارد ۲۸۰۰، به جای استفاده از روابط تجربی می توانیم از روابط تحلیلی مناسب استفاده نماییم ولی در هر صورت نباید مقدار آن از 1.25 زمان تناوب تجربی بیشتر شود. با توجه به اینکه در ابتدا پارامترهای مورد نیاز برای به دست آوردن زمان تناوب تحلیلی در دسترس نیست لذا عملاً در این مرحله قادر به محاسبه زمان تناوب تحلیلی نخواهیم بود. استفاده از این تبصره ممکن است در اقتصادی کردن طرح نقش خوبی داشته باشد. راه حلی که در این مرحله پیشنهاد می کنیم استفاده از حداکثر عنوان شده برای زمان تناوب یعنی 1.25 زمان تناوب تجربی است. در واقع در این مرحله فرض می کنیم چنانچه زمان تناوب تحلیلی را محاسبه کنیم مقدار آن بیشتر از 1.25 زمان تناوب تجربی خواهد شد که در این حالت لازم است که 1.25 برابر زمان تناوب تجربی در نظر گرفته شود. این فرض بر این اساس استوار است که در آخر کار حتماً مقدار تناوب تحلیلی را محاسبه و با مقدار حداکثر کنترل گردد که مقدار آن کمتر از 1.25 برابر زمان تناوب تجربی باشد. در نهایت مقدار زمان تناوب جهت X را از طریق رابطه زیر محاسبه می کنیم:

$$T_X = 1.25 \times 0.08H^{0.75}$$

با توجه به پلان های معماری، می توان نتیجه گرفت که وزن خرپشته بیشتر از 25 درصد وزن بام نیست لذا ارتفاعی که باید در نظر گرفت برابر ارتفاع تراز پایه تا روی تراز بام است. مطابق استاندارد ۲۸۰۰ چنانچه وزن خرپشته بیشتر از 25 درصد وزن بام باشد، باید آن را به عنوان یک طبقه مجزا در نظر بگیریم که در این پروژه همان طور که گفته شده وزن آن کمتر از 25 درصد وزن بام می باشد. چنانچه به برش طبقات در فایل ضمیمه اتوکد مراجعه شود ملاحظه می شود که ارتفاع سازه از روی تراز فونداسیون تا تراز بام برابر 10.6 m است.

$$T_X = 1.25 \times 0.08 \times (10.6)^{0.75} = 0.587 \text{ sec}$$

قبل از اینکه به محاسبه ضریب بازتاب پردازیم لازم است چند پارامتر را محاسبه نماییم. با توجه به نوع تیپ زمین (که تیپ III می باشد) و نوع خطر نسبی زلزله محل پروژه (که خطر نسبی زیاد می باشد) مقادیر زیر را از جدول استاندارد ۲۸۰۰ برداشت می کنیم:

جدول ۲-۲ پارامترهای مربوط به روابط (۲-۲)

خطر نسبی زیاد و خیلی زیاد		خطر نسبی کم و متوسط		T_s	T_0	نوع زمین
S_0	S	S_0	S			
۱	۱/۵	۱	۱/۵	۰/۴	۰/۱	I
۱	۱/۵	۱	۱/۵	۰/۵	۰/۱	II
۱/۱	۱/۷۵	۱/۱	۱/۷۵	۰/۷	۰/۱۵	III
۱/۱	۱/۷۵	۱/۳	۲/۲۵	۱/۰	۰/۱۵	IV

$$T_0 = 0.15 \quad T_s = 0.7 \quad S = 1.75 \quad S_0 = 1.1$$

ضریب بازتاب ساختمان از رابطه زیر محاسبه می‌شود:

$$B = B_1 N$$

ضریب B_1 از یکی از سه حالت زیر می‌بایست تعیین گردد

$$B_1 = S_0 + (S - S_0 + 1)(T/T_0) \quad 0 < T < T_0$$

$$B_1 = S + 1 \quad T_0 < T < T_s$$

$$B_1 = (S + 1)(T_s/T) \quad T > T_s$$

با توجه به زمان تناوب محاسبه شده و زمان‌های تناوب به دست آمده بر اساس نوع زمین می‌توان نتیجه گرفت:

$$T_0 = 0.15 < T = 0.587 < T_s = 0.7 \rightarrow B_1 = S + 1 = 1.75 + 1 = 2.75$$

ضریب اصلاح طیف (N) برای پهنه با خطر لرزه پذیری زیاد و خیلی زیاد از طریق روابط زیر تعیین می‌شود:

$$\begin{array}{ll}
 N=1 & T < T_s \\
 N = \frac{0.7}{4-T_s} (T - T_s) + 1 & T_s < T < 4 \text{ sec} \\
 N=1.7 & T > 4 \text{ sec}
 \end{array}$$

با توجه به زمان تناوب تعیین شده می توانیم نتیجه بگیریم:

$$T = 0.587 < T_s = 0.7 \rightarrow N = 1.0$$

با توجه به محاسبات انجام شده مقدار ضریب بازتاب ساختمان برابر خواهد بود با:

$$B = 2.75 \times 1.0 = 2.75$$

در نهایت می توانیم مقدار ضریب زلزله در جهت X را به شرح زیر محاسبه نماییم:

$$C_X = \frac{ABI}{R_{uX}} = \frac{0.3 \times 2.75 \times 1.0}{7} = 0.117$$

مطابق استاندارد ۲۸۰۰ حداقل مقدار ضریب زلزله بدین شرح است:

$$C_{\min} = 0.12AI = 0.12 \times 0.3 \times 1.0 = 0.036$$

واضح است که مقدار محاسبه شده از مقدار حداقل عنوان شده در استاندارد ۲۸۰۰ بیشتر بوده و مشکلی از این جهت نخواهیم داشت.

جهت توزیع نیروی برش پایه در ارتفاع ساختمان ، استاندارد ۲۸۰۰ رابطه زیر را ارائه کرده است:

$$F_i = \frac{W_i h_i^k}{\sum_{j=1}^n W_j h_j^k} V$$

در رابطه فوق ضریب توان (k) بدین شرح محاسبه می گردد:

$$K = 1.0 \quad T \leq 0.5 \text{ s.}$$

$$K = 0.5T + 0.75 \quad 0.5 < T < 2.5 \text{ s.}$$

$$K = 2.0 \quad T \geq 2.5 \text{ s.}$$

مقدار T برابر زمان تناوب اصلی ساختمان بوده که با استفاده از آن ضریب بازتاب ساختمان (B) محاسبه شده است برای این پروژه مقدار زمان تناوب محاسبه شده برابر 0.583 ثانیه است لذا مقدار توان K برابر است با

$$K_X = 0.5 \times 0.583 + 0.75 = 1.0415$$

کاربرد مقدار K در مرحله معرفی بارهای زلزله به نرم افزار را شرح خواهیم داد.

محاسبه ضریب زلزله (C) جهت Y:

در جهت Y سازه با توجه به استفاده از سیستم قاب خمشی متوسط مراحل را به ترتیب ذیل انجام می دهیم. مقدار A و I دقیقاً همانند جهت X سازه می باشد و از تکرار مجدد آن ها خودداری می شود.

۱. مقدار ضریب رفتار در جهت Y سازه با توجه به استفاده از سیستم قاب خمشی فولادی متوسط برابر است با:

$$R_{uY} = 5.0$$

۲. مقدار زمان تناوب سازه در جهت Y با توجه به استفاده از قاب خمشی باید از رابطه ۳-۳ استاندارد ۲۸۰۰ استفاده شود. این رابطه برای راستای X سازه نیز استفاده شده است که در نهایت با افزایش ۲۵ درصدی آن مقدار آن به شرح ذیل می باشد:

$$T_Y = T_X = 1.25 \times 0.08 \times (10.6)^{0.75} = 0.587 \text{ sec}$$

۳. به همین ترتیب مقادیر ضریب بازتاب و ضریب اصلاح بازتاب را همانند جهت X محاسبه می کنیم. با توجه به اینکه مقدار زمان تناوب راستای Y سازه دقیقاً برابر راستای X سازه است، مقدار ضریب بازتاب ساختمان در راستای Y نیز برابر راستای X خواهد شد که از تکرار آن خودداری می شود.

$$C_Y = \frac{ABI}{R_{uY}} = \frac{0.3 \times 2.75 \times 1.0}{5.0} = 0.165$$

۴. مقدار ضریب توان (K) نیز با توجه به برابر بودن زمان تناوب سازه در هر دو جهت، دقیقاً همانند جهت X است.

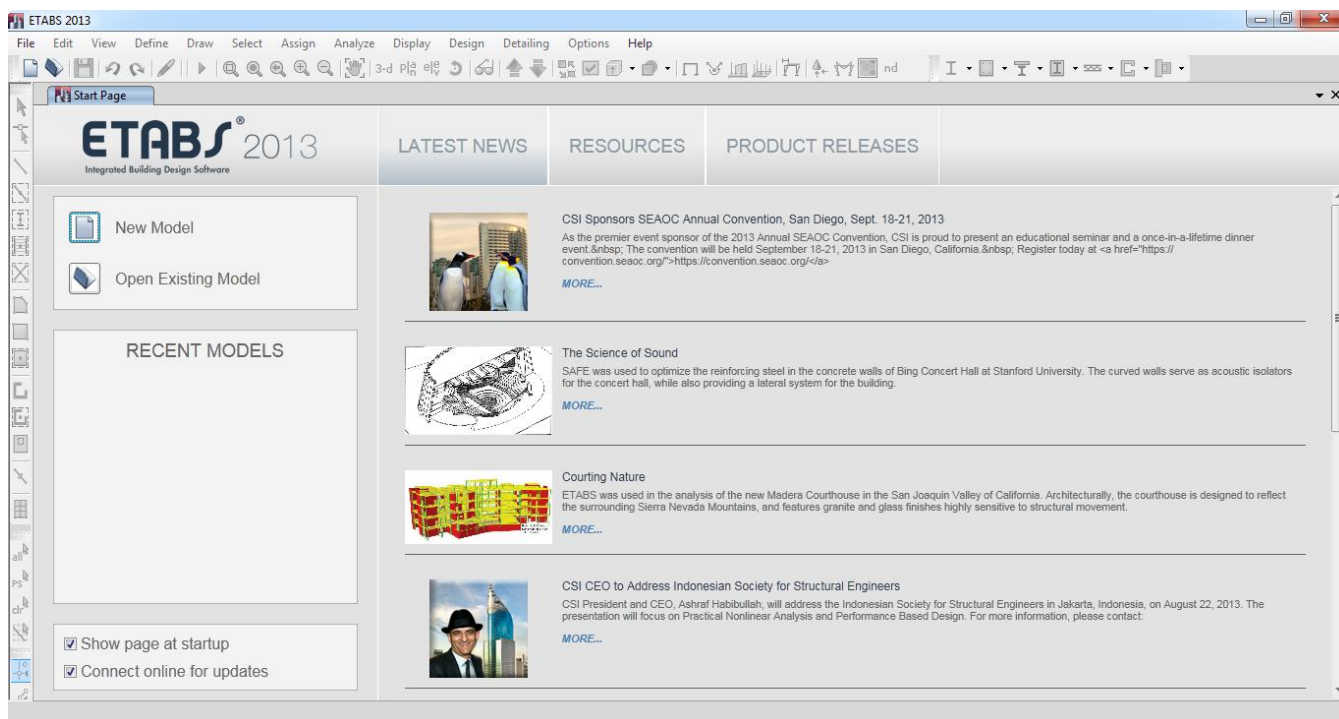
$$K_Y = K_X = 0.5 \times 0.583 + 0.75 = 1.0415$$

❖ آموزش گام به گام نمونه مدل سازی و طراحی سازه فولادی با نرم افزار ETABS 2013:

پس از اینکه کلیه مراحل محاسبات بارگذاری سازه به اتمام رسید، حال می بایست شروع به مدل سازی سازه در نرم افزار کنیم. در ادامه از نرم افزار ETABS 2013 در واژن 13.1.5 استفاده می شود که این نرم افزار را می توانید در سایت های معتبر همچون سایت *icivil.ir* دانلود نمایید.

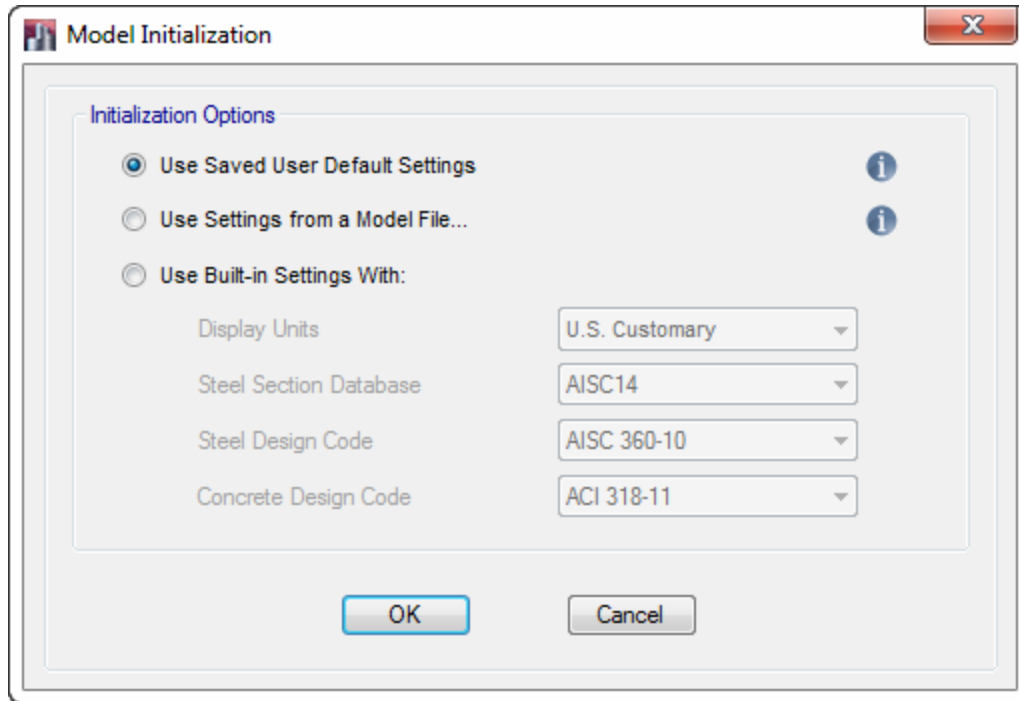
❖ شروع به مدل سازی

۱- ابتدا نرم افزار ETABS را راه اندازی می کنیم که در ابتدای کار با پنجره ای همانند شکل ۲-۱۷ مواجه خواهیم شد که نمایی کلی از نرم افزار می باشد. در این مرحله به جزء چند گزینه کاربردی، دیگر گزینه ها غیرفعال بوده و تا مرحله معرفی پروژه این گزینه ها فعال نخواهند شد.

شکل ۲-۷- نمایی از نرم افزار ETABS

۲- از منوی File دستور New Model را اجرا نموده و یا کلید میانبر Ctrl+N را انتخاب می کنیم. همچنین برای اجرای این دستور می توانیم بر روی آیکون از نوار ابزار فوقانی نرم افزار کلیک نماییم؛ که پس از اجرای این دستور پنجره شکل ۸ ظاهر می شود.

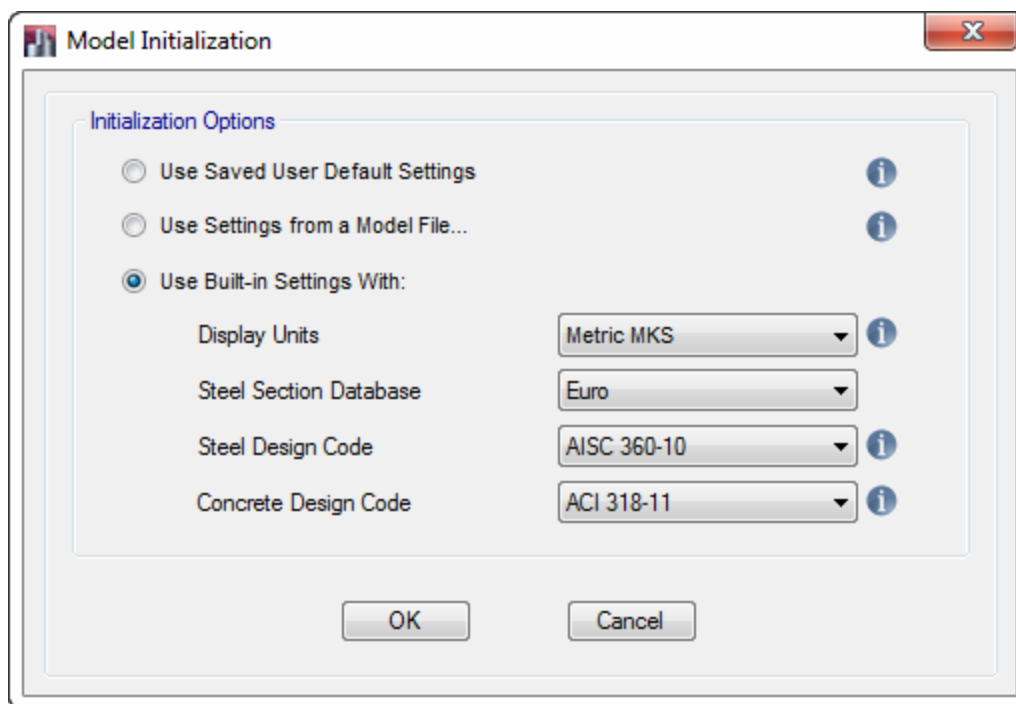

شکل ۸- تنظیمات ابتدایی و کلی نرم‌افزار

۳- با انتخاب گزینه **Use Built-in Settings With**، یکسری گزینه‌ها در زیر آن فعال خواهد شد. در گزینه **Display Units** می‌بایست واحد مرجع نرم‌افزار را در ابتدا تعیین نماییم. واحد موردنظر در این قسمت واحد متریک یعنی **Kgf,m** است. لذا لازم است که گزینه **Metric MKS** انتخاب گردد.

۴- در قسمت **Steel Section Database** می‌بایست اطلاعات لازم به مقاطع تیرها و ستون‌ها و ... را برای سازه‌های فولادی به نرم‌افزار معرفی نماییم. معمولاً تمامی مقاطعی که در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد از نوع **Euro** بوده و در مقابل این گزینه کافی است که مقاطع **Euro** را انتخاب نماییم. گزینه **Steel Design Code** مربوط به انتخاب آیین‌نامه طراحی می‌باشد. مبحث دهم مقررات ملی ساختمان ویرایش ۱۳۹۲ شباهت زیادی به آیین‌نامه فولاد آمریکا دارد و باید در این قسمت این گزینه **AISC 360-10** را انتخاب کنیم.

۵- در گزینه **Concrete Design Code** می‌بایست آیین‌نامه طراحی سازه بتنی را انتخاب نماییم. این گزینه برای سازه‌های فولادی کاربردی ندارد و نیازی به تغییر نخواهد داشت.

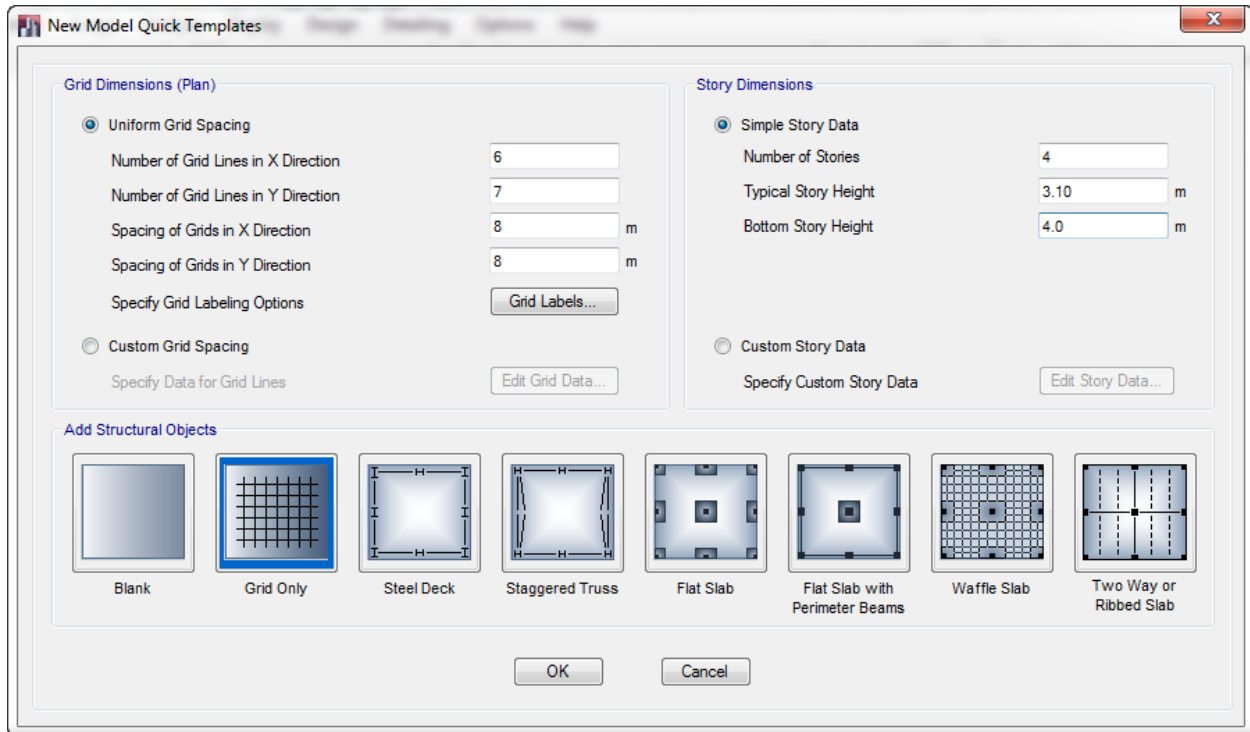

شکل ۹- تنظیمات معرفی شده قبل از شروع کار با نرم افزار

۶- با اعمال تنظیمات بالا، بر روی دکمه OK کلیک می کنیم تا پنجره مربوط به تعیین گریدهای افقی X و Y و همچنین گریدهای ارتفاعی ظاهر شود.

۷- پس از ظاهر شده پنجره مربوط به معرفی گریدهای X و Y و همچنین گریدهای ارتفاعی، لازم است به نحو مناسبی این پنجره تکمیل گردد. ابتدا به پلان معماری ضمیمه شده در قالب نرم افزار AutoCAD مراجعه می کنیم. با توجه به تعداد محور ستون ها و همچنین محل قرارگیری طره ها، تعداد گریدها در جهت X برابر 6 گریدها و تعداد گریدهای جهت Y برابر 7 گریدها باشد. با توجه به اینکه تعداد طبقات این ساختمان برابر 3 طبقه می باشد و از طرفی قصد خواهیم داشت که در این پروژه خرپشته را نیز مدل نماییم، تعداد گریدهای ارتفاعی برابر $3+1=4$ گریدها است.

۸- در پنجره New Model Quick Templates با توجه به تعداد گریدهای افقی و ارتفاعی به دست آمده، این پنجره را همانند شکل ۱۰ تنظیم می کنیم. همچنین برای به دست آوردن ارتفاع طبقات از برش طبقات استفاده خواهیم کرد. برای محاسبه ارتفاع طبقات توجه نمایید که ارتفاع را باید کف به کف در نظر بگیرید.

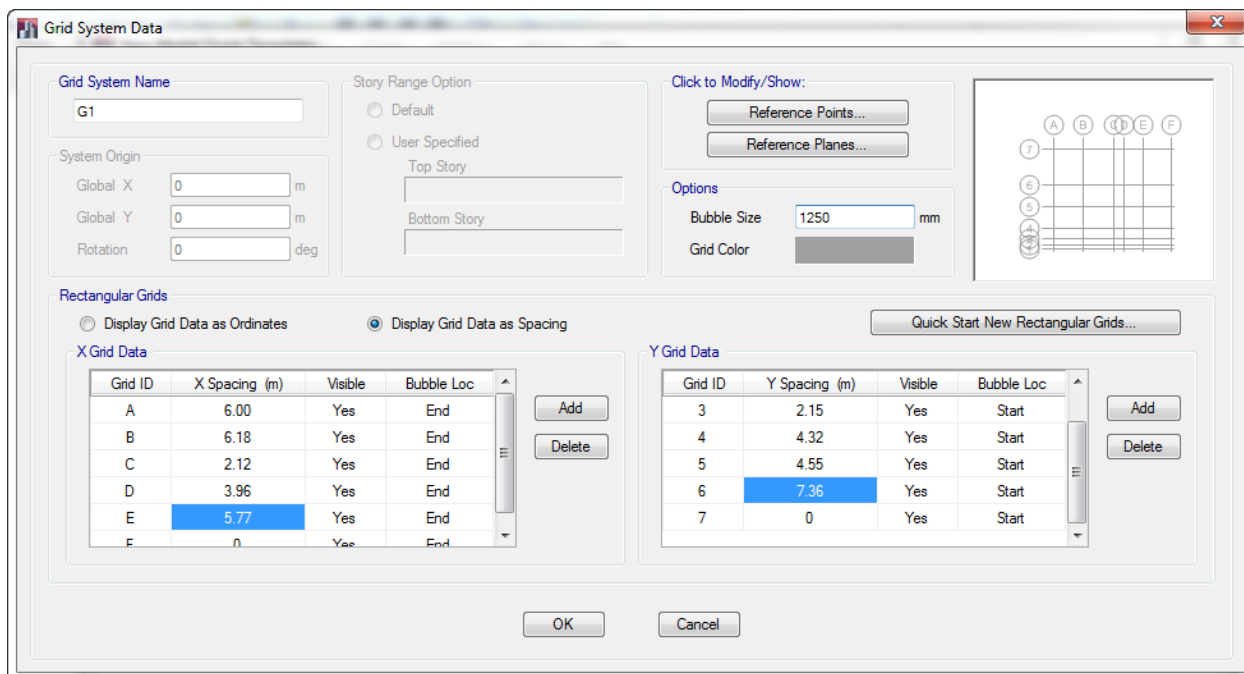

شکل ۱۰- معرفی تعداد گریدهای جهت X و Y و طبقات

۹- با توجه به اینکه فاصله بین خطوط در جهت X و Y باهم برابر نیستند لذا باید بر روی Custom Grid Spacing کلیک کرده و گزینه Edit Grid Data... را انتخاب کرده تا پنجره مطابق شکل ۱۱ ظاهر گردد.

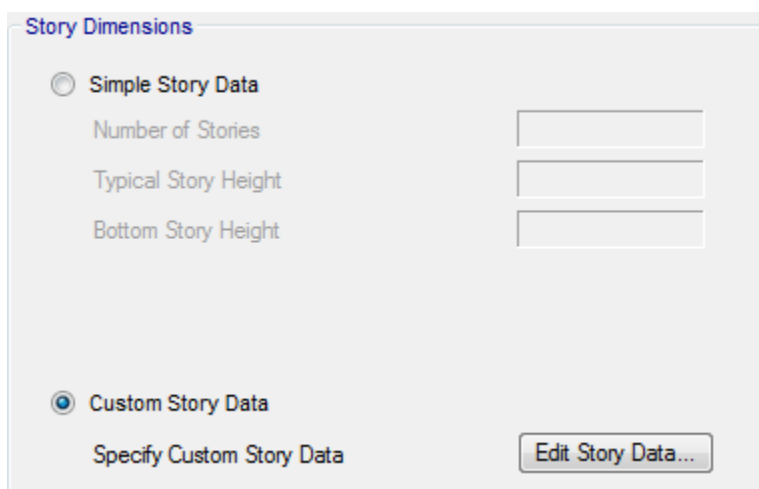
۱۰- در این پنجره ابتدا در قسمت Rectangular Grids گزینه Display Grid Data as Spacing را فعال کرده تا فاصله از حالت تجمعی بین خطوط به حالت اندازه دهانه به دهانه فعال گردد.

۱۱- سایر تنظیمات که شامل فاصله بین دهانه‌ها در جهت X و Y می‌باشد را باید با مشاهده پلان ستون گذاری و استخراج اندازه‌ها همانند شکل ۱۱ تنظیم کنیم و سپس بر روی دکمه OK کلیک می‌کنیم.

شکل ۱۱- معرفی فواصل بین گریدهای جهت X و Y

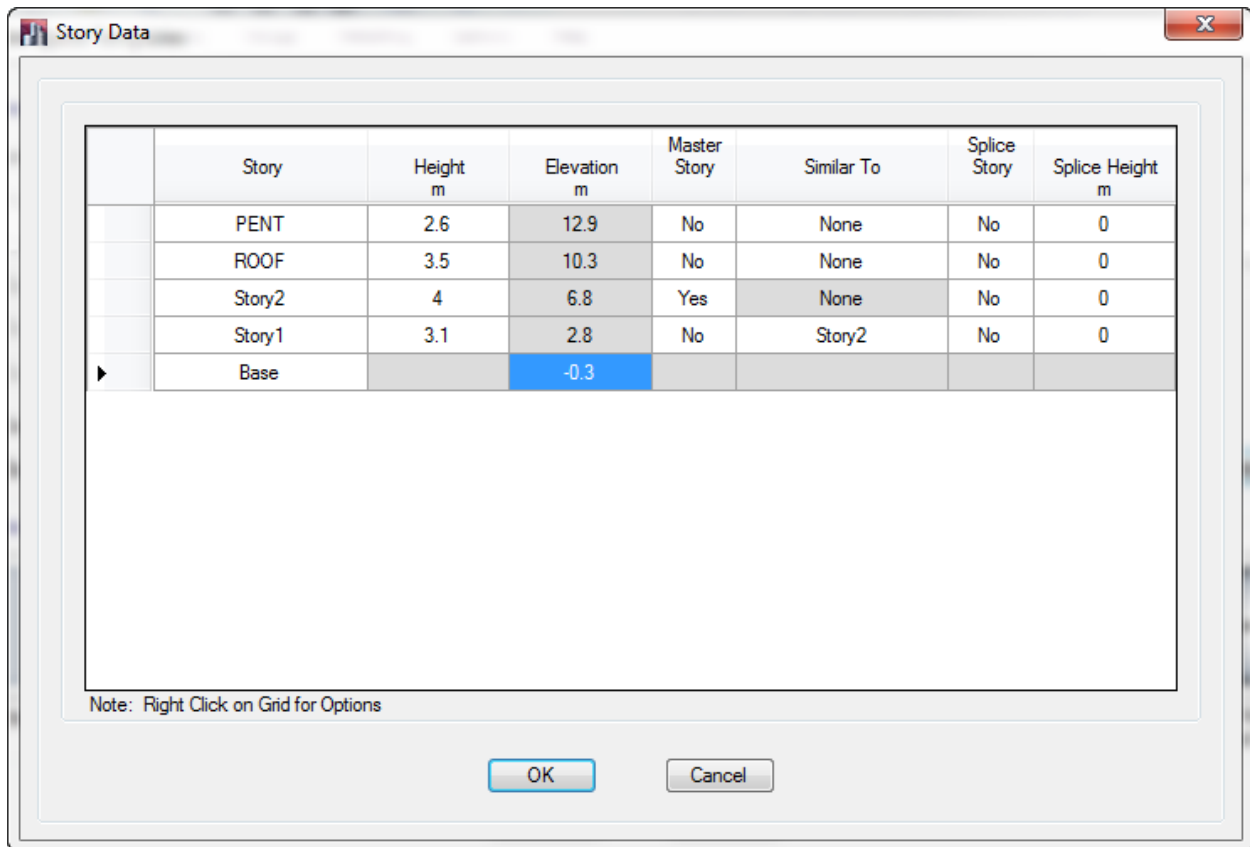
۱۲- بر روی دکمه OK کلیک می‌کنیم تا پنجره New Model Quick Templates مجدداً ظاهر گردد. برای تنظیم خطوط شبکه در ارتفاع گزینه Custom Story Data را فعال کرده و بر روی گزینه Edit Story Data کلیک می‌کنیم تا پنجره شکل زیر ظاهر شود.

شکل ۱۲- انتخاب گزینه ویرایش ارتفاع طبقات

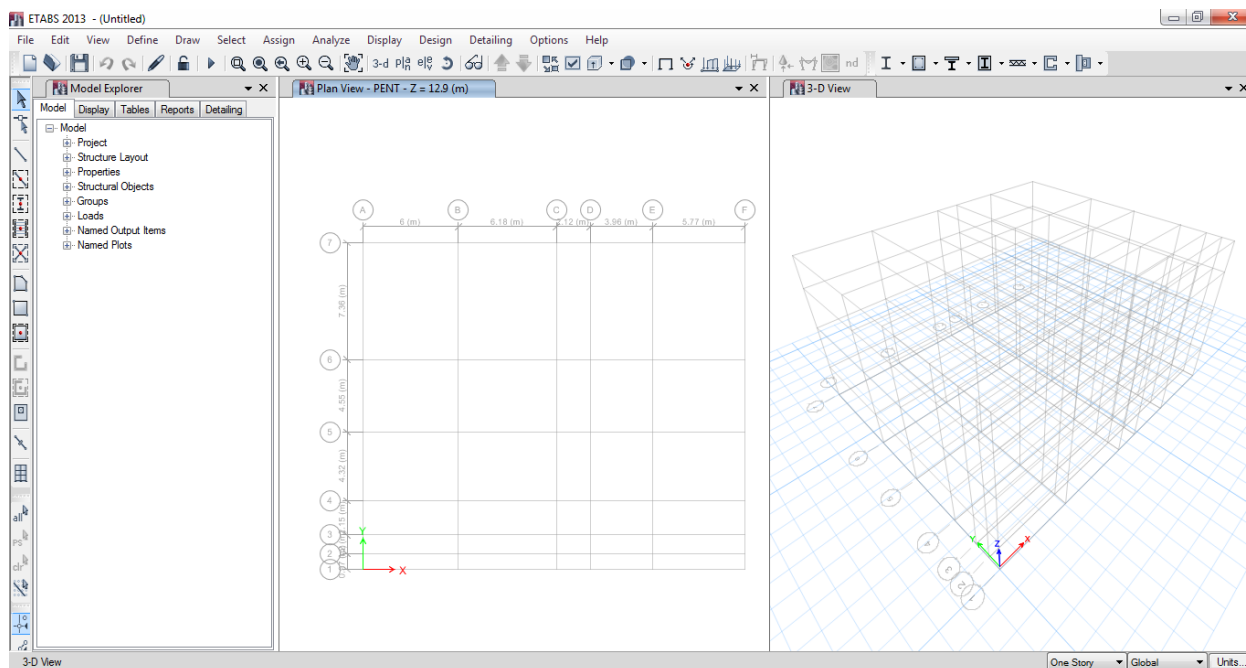
۱۳- در قسمت Story می‌توانیم نام طبقات را به صورت دلخواه انتخاب کنیم و به نرم‌افزار معرفی کنیم. در قسمت Height ارتفاع هر طبقه را مطابق با برش طبقات در پلان معماری ضمیمه شده وارد می‌کنیم. توجه نمایید که در قسمت BASE باید تراز روی پی را به خاطر مسائل عمق یخبندان پایین‌تر از تراز مبنا در نظر بگیریم. برای همین می‌بایست در ستون مربوط به Elevation مقدار تراز BASE را به اندازه 30 cm پایین (درواقع باید عدد -0.3m را به نرم‌افزار وارد کرد) در نظر بگیریم.

۱۴- در قسمت Master Story طبقه Story2 را Yes می‌کنیم و در قسمت Similar To در مقابل طبقه Story1 طبقه مبنا Story2 را همانند شکل ۱۳ انتخاب می‌کنیم. در نهایت بر روی گزینه OK کلیک می‌کنیم.

شکل ۱۳- معرفی مشخصات طبقات به نرم‌افزار

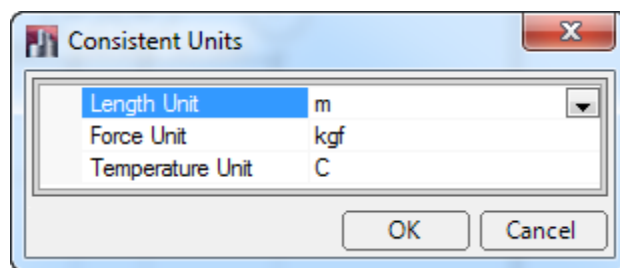
۱۵- بعد از تنظیم کردن مشخصات مربوط به هر طبقه بر روی گزینه OK کلیک کرده تا پنجره New Model Quick Templates مجدداً ظاهر گردد و در این پنجره بر روی گزینه OK کلیک می‌کنیم تا به محیط نرم‌افزار ETABS بازگردیم. (همانند شکل ۱۴)

شکل ۱۴- محیط نرم افزار (نمایش گریدهای معرفی شده به نرم افزار)

به جهت اینکه محیط نرم افزار شلوغ نباشد بهتر است که در ابتدا پنجره کاوشگر (Model Explorer) را غیرفعال کنیم. برای این کار کافی است که بر روی Close این پنجره (X) کلیک نماییم.

اولین اقدامی که لازم است انجام دهیم، اصلاح واحد مرجع نرم افزار می باشد. در ابتدا یک واحد متریک را به نرم افزار معرفی شده است و در این مرحله نوع خاص واحد را به نرم افزار معرفی خواهیم کرد. برای این کار بر روی آیکون **Units...** از نوار ابزار پایین نرم افزار کلیک می کنیم. در لیست گزینه هایی که نمایش داده می شود گزینه **Consistent Units** را انتخاب می کنیم. در پنجره جدید ظاهر شده، در مقابل گزینه **Length Unit** واحد متر (m) را انتخاب می کنیم. در مقابل گزینه **Force Unit** گزینه **Kgf** را انتخاب کرده و بر روی دکمه **OK** کلیک می کنیم.

شکل ۱۵

جهت ذخیره‌سازی این فایل از منوی File گزینه Save... را انتخاب می‌کنیم. برای این کار همچنین می‌توانیم با انتخاب میانبر $ctrl+s$ و یا انتخاب آیکون از نوارابزار فوقانی این دستور را اجرا کرد. سپس فایل را بانام دلخواه در محل موردنظر ذخیره نماییم.

❖ معرفی مشخصات سازه:

در این قسمت مشخصات پروژه شامل مشخصات نوع فولادهای مصرفی، مشخصات مقاطع مورد استفاده برای تیرها، و ستون‌ها و مهاربندها، مشخصات مقاطع سقف طبقات و ... معرفی می‌شوند. در زیر به صورت مرحله‌به‌مرحله به تعریف مشخصات گفته شده به نرم‌افزار خواهیم پردازیم.

❖ معرفی مشخصات مصالح به نرم‌افزار:

با توجه به اینکه اسکلت اصلی سازه در این پروژه فولادی است لذا لازم است که مشخصات مصالح فولادی را به نرم‌افزار به نحو مناسب معرفی کنیم. همچنین با توجه به اینکه سقف این سازه از نوع کامپوزیت می‌باشد و می‌بایست این سقف‌ها مدل‌سازی و طراحی شوند لازم است که مشخصات مصالح بتنی را نیز به نرم‌افزار معرفی کنیم. این مشخصات در جدول ۱ ارائه شده است در ادامه می‌بایست در این قسمت به معرفی مصالحی تحت نام‌ها و شرایط زیر به نرم‌افزار معرفی کنیم:

۱- معرفی مصالح فولادی با ضریب $R_y=1.20$ ، (بانام: ST37r)

۲- معرفی مصالح فولادی با ضریب $R_y=1.15$ ، (بانام: ST37p)

۳- مشخصات مصالح بتنی بارده C25، (بانام: C25)

۴- مشخصات مصالح بتنی با وزن مخصوص صفر، (بانام: C0)

در مبحث دهم ویرایش ۱۳۹۲، ضریبی تحت عنوان R_y که مفهوم آن عبارت است از نسبت تنش تسلیم مورد انتظار به حداقل تنش تسلیم تعیین شده می‌باشد. این ضریب برای سه حالت مختلف در نظر گرفته شده است که در جدول ۱۱ ارائه شده است.

جدول ۱۱- مقادیر R_y برای انواع تولیدات فولادهای مصرفی

R_y	نوع محصول
۱/۲۵	مقاطع لوله ای و قوطی شکل نوردشده
۱/۳۰	سایر مقاطع نوردشده شامل مقاطع I شکل، H شکل، ناودانی، نبشی و سپری
۱/۱۵	مقاطع ساخته شده از ورق، ورق ها و تسمه ها

دلیل اینکه باید در نرم افزار لازم است دو نوع مصالح فولادی معرفی شود همین ضریب R_y می باشد. یکی از مصالح برای پروفیل های نورد شده و دیگری برای ورق های تقویتی می باشد.

همچنین دلیل معرفی دو نوع مصالح بتنی برای کفها این است که در محاسبه بارگذاری راه پله وزن قسمت طاق ضربی در محاسبات آورده شده است و نباید در هنگام مدل سازی از مصالح دارای وزن استفاده کنیم. برای معرفی مصالح عنوان شده موارد زیر را به ترتیب انجام می دهیم:

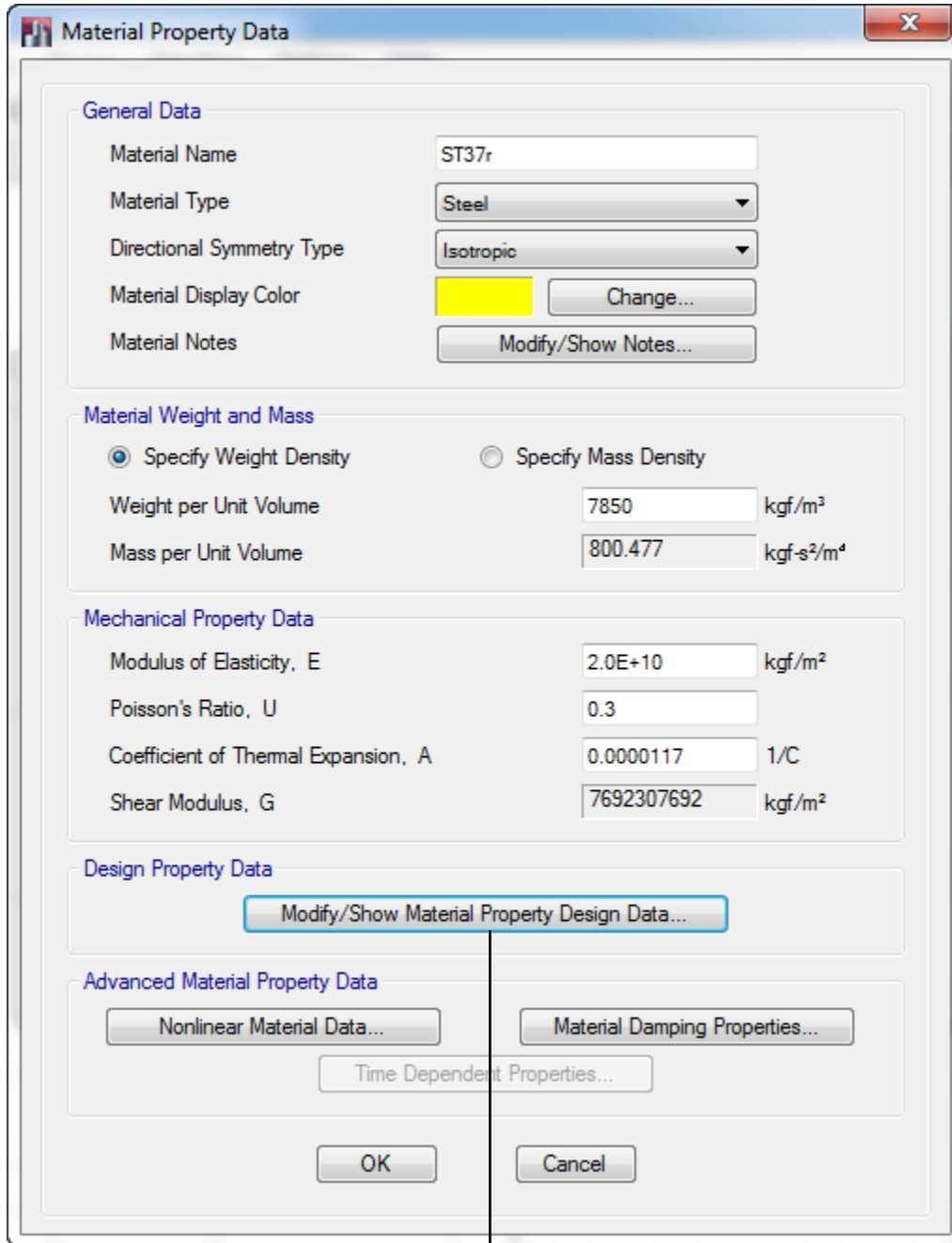
- ۱- از منوی Define دستور Material Properties... را اجرا نموده و یا آیکون کلیک می کنیم.
- ۲- برای معرفی مقاطع فولادی (ST37r) ابتدا گزینه A992Fy50 را انتخاب می کنیم سپس بر روی گزینه Modify/Show Material... کلیک می نماییم.
- ۳- در پنجره جدید ظاهر شده نام مصالح را در قسمت Material Name به ST37r ویرایش و تغییر می دهیم.
- ۴- در قسمت Material Weight and Mass ابتدا گزینه Specify Weight Density را فعال می کنیم و مقدار وزن مخصوص فولاد را برابر 7850 Kgf/m^3 وارد می کنیم.
- ۵- مقدار مدول الاستیسیته فولاد را مطابق جدول ۱ برابر $2.0 \times 10^{10} \text{ Kgf/m}^2$ وارد می کنیم.
- ۶- ضریب پواسون فولاد را در قسمت Poisson's Ratio, U کنترل می کنیم عدد 0.3 باشد.
- ۷- در قسمت Design Property Data بر روی دکمه Modify/Show Material Property کلیک می کنیم. در پنجره جدید ظاهر شده مقادیر زیر را وارد می کنیم:

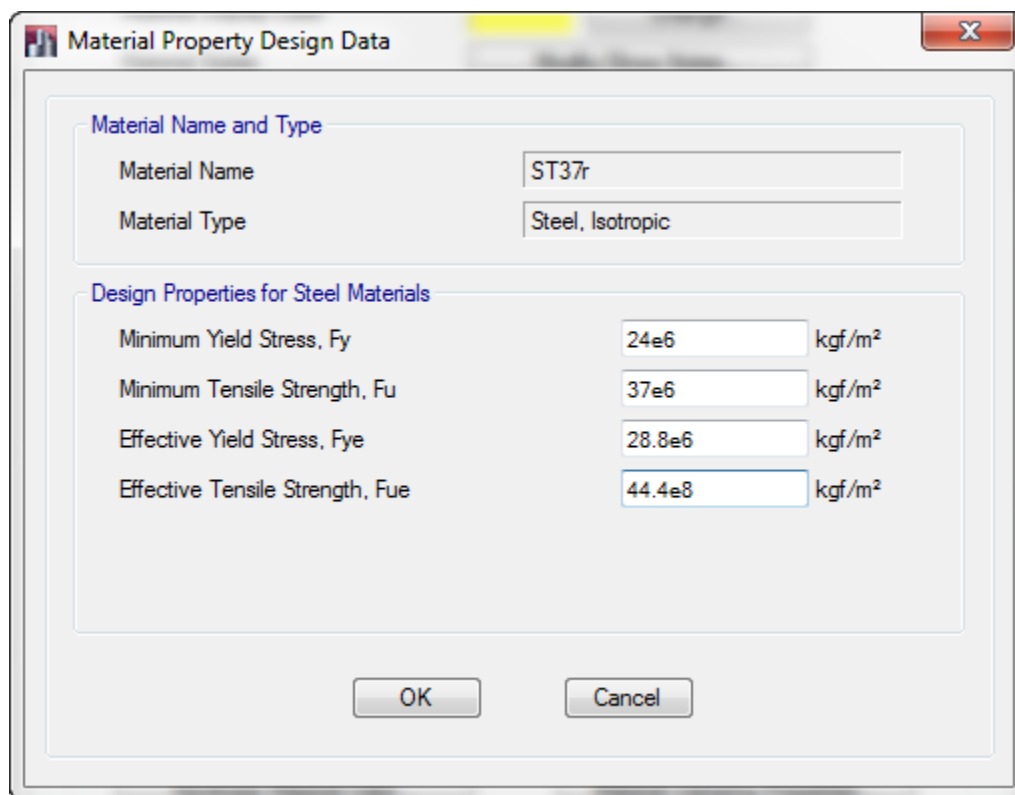
$$F_y = 24E + 6 \text{ Kgf/m}^2$$

$$F_u = 37E + 6 \text{ Kgf/m}^2$$

$$F_{ye} = R_y F_y = 1.2 \times 24E + 6 = 28.8E + 6 \text{ Kgf/m}^2$$

$$F_{ue} = R_y F_u = 1.2 \times 37E + 6 = 44.4E + 6 \text{ Kgf/m}^2$$

شکل ۱۶- معرفی مصالح فولادی ST37roller

- ۸- بر روی دکمه OK کلیک می کنیم تا مصالح فولادی بانام ST37r به نرم افزار معرفی شود.
- ۹- در پنجره Define Materials برای معرفی مشخصات فولادی ST37p بر روی دکمه Add copy of Material... کلیک می کنیم.
- ۱۰- در پنجره جدید ظاهر شده نام مصالح را در قسمت Material Name به ST37p ویرایش و تغییر می دهیم.
- ۱۱- در قسمت Material Weight and Mass ابتدا گزینه Specify Weight Density را فعال می کنیم و مقدار وزن مخصوص فولاد را برابر 7850 Kgf/m^3 وارد می کنیم.
- ۱۲- مقدار مدول الاستیسیته فولاد را برابر $2.0 \times 10^{10} \text{ Kgf/m}^2$ وارد می کنیم.
- ۱۳- ضریب پواسون فولاد را در قسمت Poisson's Ratio, U کنترل می کنیم عدد 0.3 باشد.
- ۱۴- در قسمت Design Property Data بر روی دکمه Modify/Show Material Property Design Data کلیک می کنیم و در پنجره جدید ظاهر شده مقادیر زیر را وارد می کنیم:

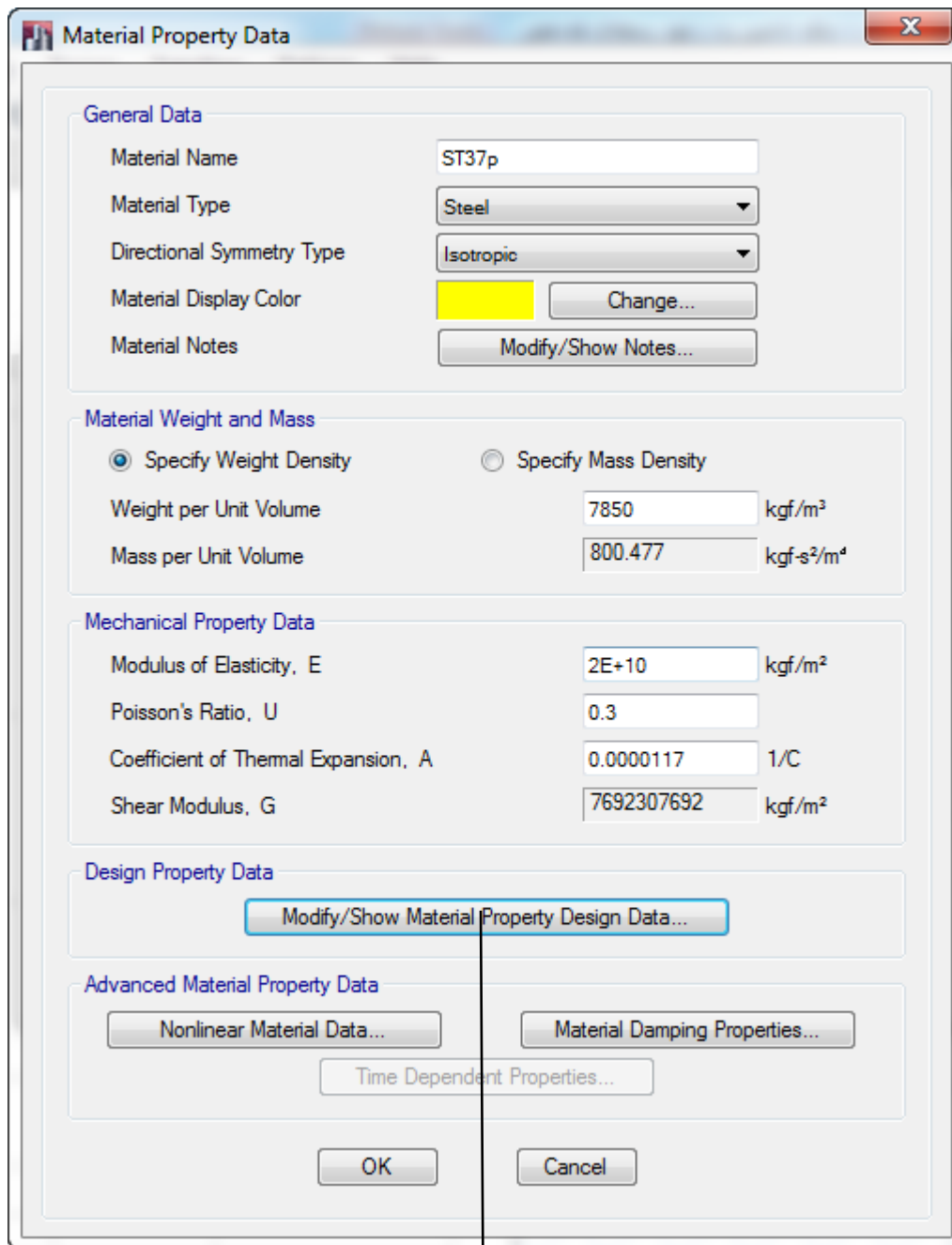
$$F_y = 24E + 6 \text{ Kgf/m}^2$$

$$F_u = 37E + 6 \text{ Kgf/m}^2$$

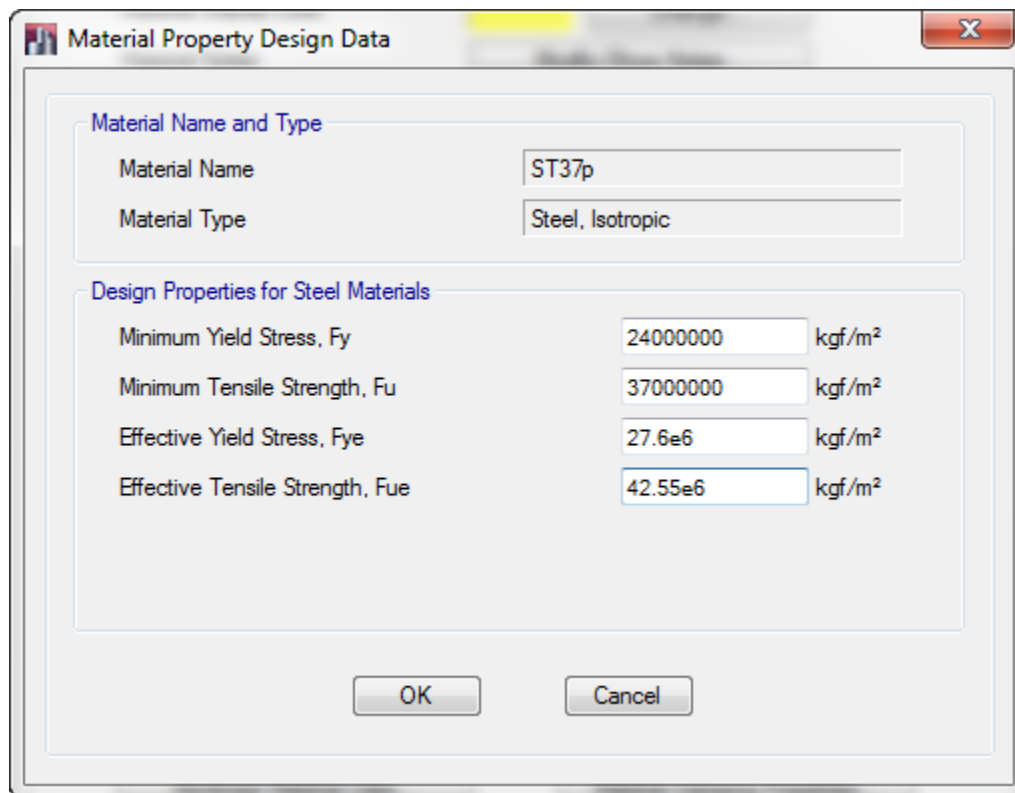
$$F_{ye} = R_y F_y = 1.15 \times 24E + 6 = 27.6E + 6 \text{ Kgf/m}^2$$

$$F_{ue} = R_y F_u = 1.15 \times 37E + 6 = 42.55E + 6 \text{ Kgf/m}^2$$

۱۵- بر روی دکمه OK کلیک می‌کنیم تا مصالح بتن با مقاومت مشخصه C25 به نرم‌افزار معرفی شود.

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به گروه تخصصی مهندسی عمران آی سیویل است و هر گونه کپی برداری و انتشار آن شرعا حرام و از طریق قانون قابل پیگیری است

شکل ۱۷- معرفی مصالح فولادی ST37plate

۱۶- برای معرفی مقاطع بتنی بارده C25 ابتدا در پنجره Define Materials گزینه 4000Psi را انتخاب می کنیم سپس بر روی گزینه Modify/Show Material... کلیک می نماییم.

۱۷- در پنجره جدید ظاهرشده نام مصالح را در قسمت Material Name به C25 ویرایش و تغییر می دهیم.

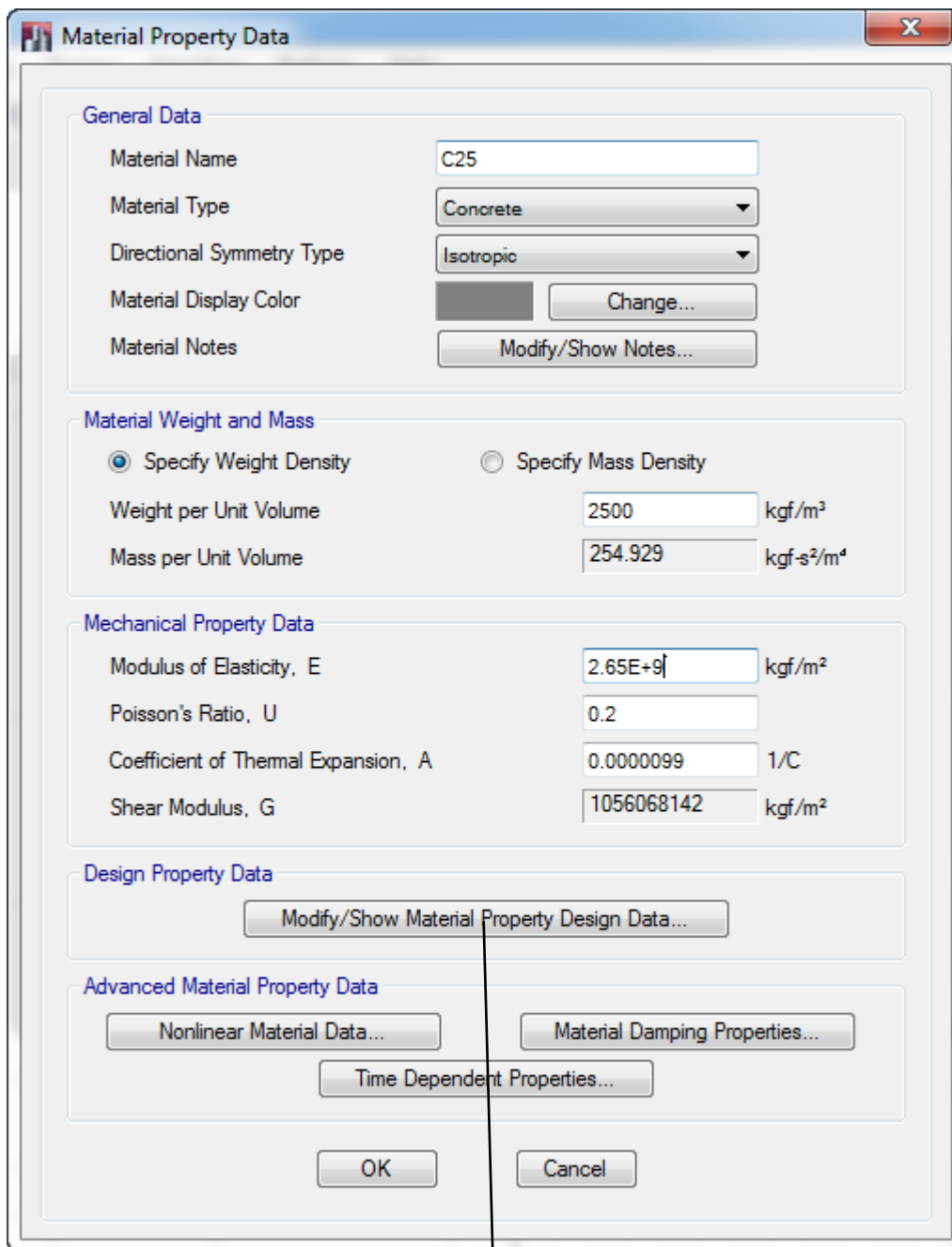
۱۸- مقدار وزن مخصوص بتن را برابر 2500 Kg/m^3 وارد می کنیم.

۱۹- مقدار مدول الاستیسیته بتن را برابر $2.65\text{E}+9 \text{ Kg/m}^2$ وارد می کنیم.

۲۰- ضریب پواسون بتن را در قسمت Poisson's Ratio, U عدد 0.2 وارد می کنیم.

۲۱- در قسمت Design Property Data بر روی دکمه Modify/Show Material Property

Design Data کلیک می کنیم و مقدار مقاومت مشخصه بتن را برابر $25\text{E}+5 \text{ Kg/m}^2$ وارد می کنیم.

Material Property Data

General Data

Material Name: C25

Material Type: Concrete

Directional Symmetry Type: Isotropic

Material Display Color: [Color Selection] Change...

Material Notes: Modify/Show Notes...

Material Weight and Mass

Specify Weight Density Specify Mass Density

Weight per Unit Volume: 2500 kgf/m³

Mass per Unit Volume: 254.929 kgf-s²/m⁴

Mechanical Property Data

Modulus of Elasticity, E: 2.65E+9 kgf/m²

Poisson's Ratio, U: 0.2

Coefficient of Thermal Expansion, A: 0.0000099 1/C

Shear Modulus, G: 1056068142 kgf/m²

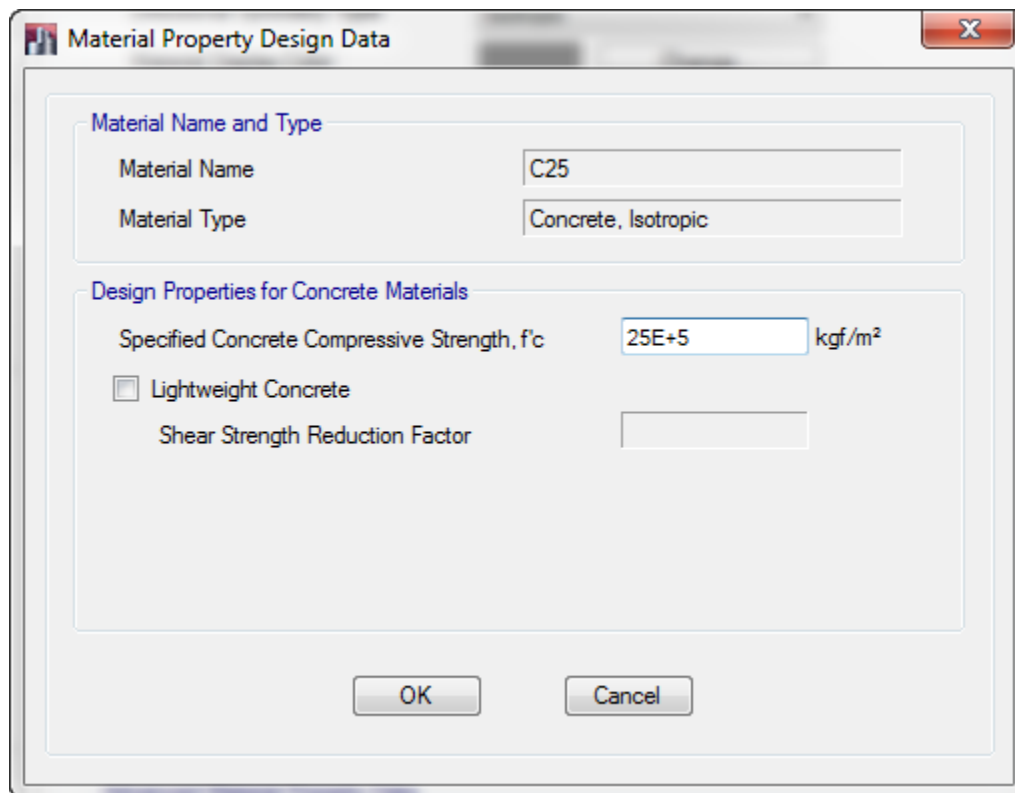
Design Property Data

Modify/Show Material Property Design Data...

Advanced Material Property Data

Nonlinear Material Data... Material Damping Properties... Time Dependent Properties...

OK Cancel

شکل ۱۸- معرفی مصالح بتن بارده C25

۲۲- بر روی دکمه OK کلیک می کنیم تا مصالح بتن با مقاومت مشخصه C25 به نرم افزار معرفی شود.

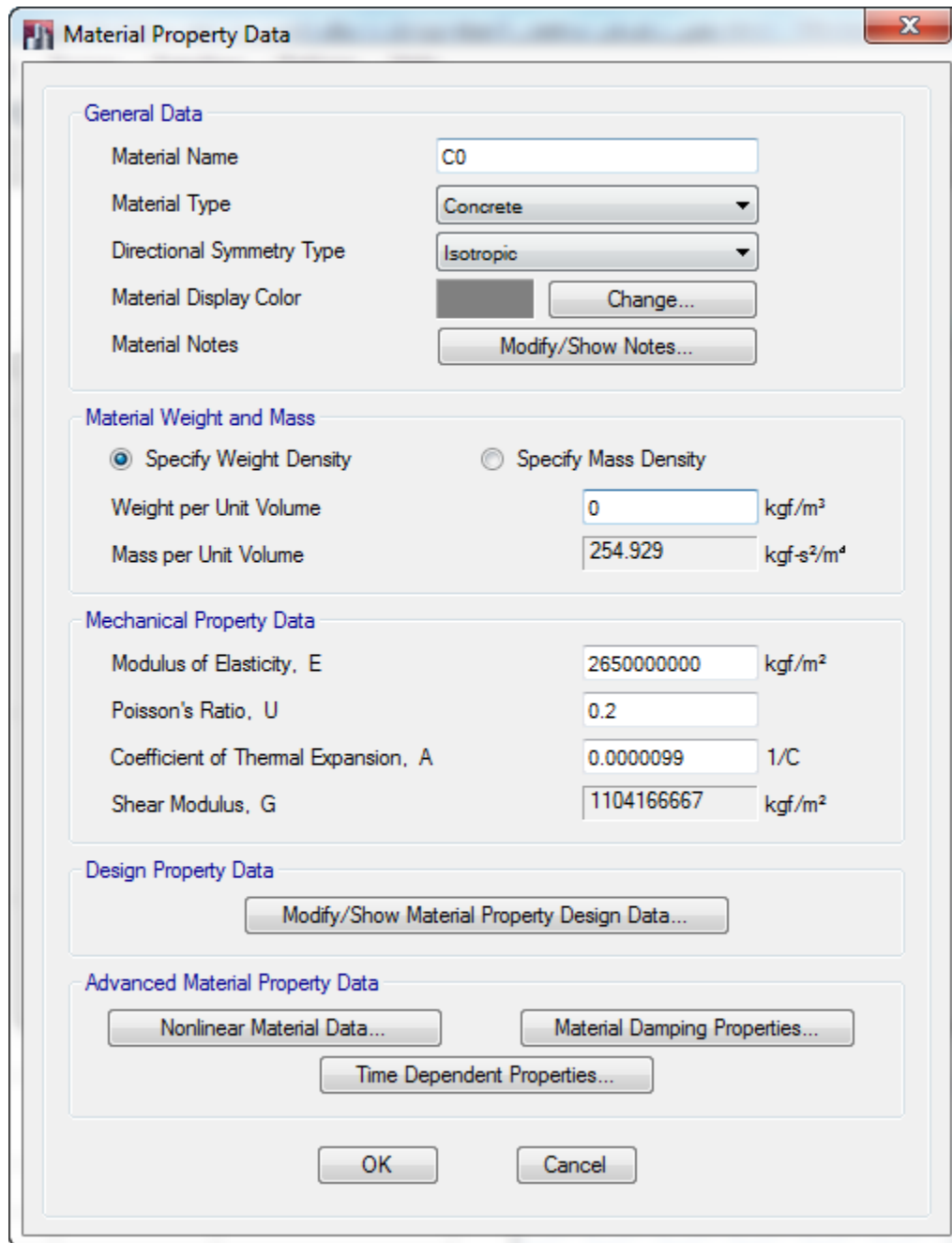
۲۳- در پنجره Define Materials برای معرفی مشخصات بتن بارده C0 بر روی دکمه Add Copy of Material... کلیک می کنیم.

۲۴- در پنجره جدید ظاهر شده نام مصالح را در قسمت Material Name به C0 ویرایش و تغییر می دهیم.

۲۵- در قسمت Material Weight and Mass ابتدا گزینه Specify Weight Density را فعال می کنیم و مقدار وزن مخصوص بتن را برابر 0 Kg/m^3 (صفر) وارد می کنیم.

۲۶- دیگر مشخصات را همانند مصالح C25 معرفی می کنیم.

۲۷- سپس بر روی دکمه OK کلیک می کنیم تا به صفحه Define Material بازگردیم.

شکل ۱۹- معرفی مصالح بتن با وزن مخصوص صفر

۳۳- پس از پایان مراحل بالا در پنجره Define Materials بر روی دکمه OK کلیک می‌کنیم تا مشخصات مصالح مورد استفاده در این پروژه به نرم‌افزار معرفی شوند سپس از فایل یک Save تهیه می‌کنیم.

❖ معرفی مقاطع موردنیاز برای المانهای مختلف:

در این مرحله به معرفی مقاطع موضوعات خطی (تیرها، ستون ها و بادبندها) می پردازیم.

❖ معرفی مقاطع موردنیاز برای المانهای قطبی به نرم افزار:

برای این کار ابتدا لازم است که پروفیل های نورد شده که در نرم افزار نیز موجود است به نحوی به لیست مقاطع فراخوان نماییم. در ادامه لازم است که مراحل زیر را به ترتیب انجام دهیم:

۱- از منوی Define دستور Section Properties>Frame Sections... را اجرا می کنیم و یا بر

روی آیکون از نوارابزار فوقانی نرم افزار کلیک می کنیم.

۲- در پنجره جدید ظاهر شده و در لیست Properties یکسری مقاطع پیش فرض وجود دارد و با توجه

به اینکه این مقاطع هیچ گونه کاربردی برای ما نخواهند داشت لذا بهتر است که در همین ابتدای کار

آنها را حذف کنیم. برای این کار می توانیم بر روی گزینه Delete Multiple Properties...

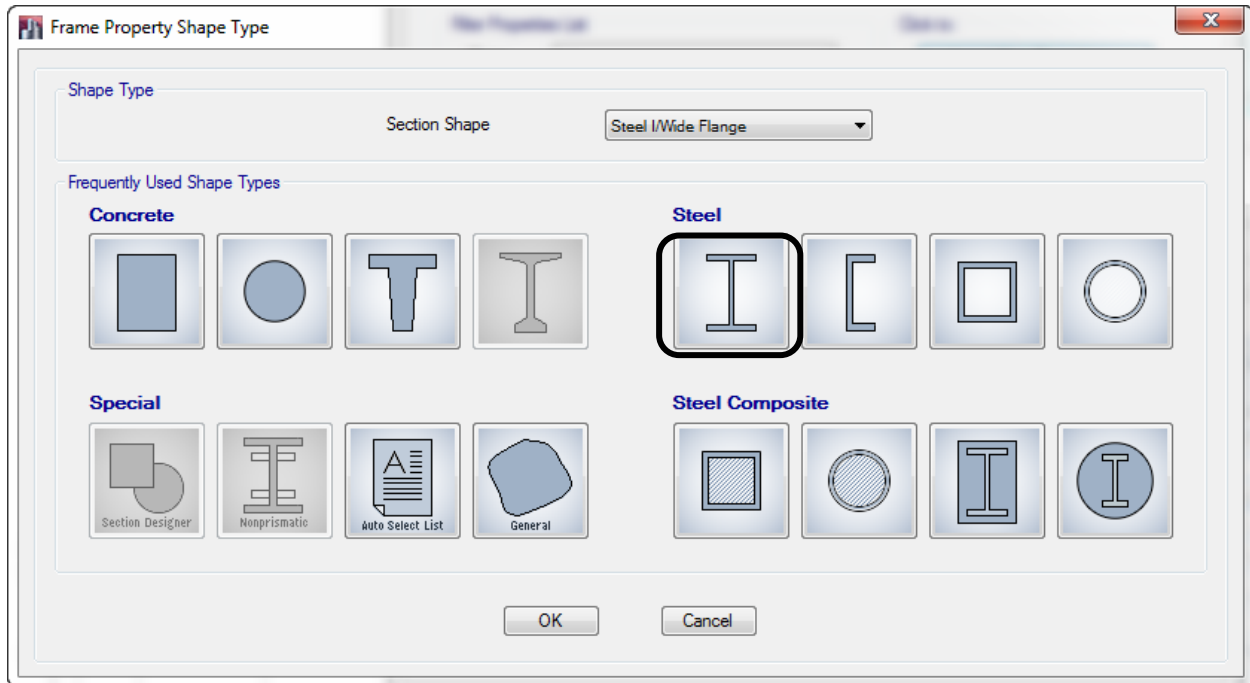
کلیک می کنیم. در پنجره جدید ظاهر شده کلیه لیست های نمایش داده شده را انتخاب و در نهایت بر

روی گزینه Delete Selected Frame Sections را انتخاب می کنیم. سپس بر روی دکمه OK

کلیک می کنیم تا مجدداً به پنجره Frame Properties بازگردیم.

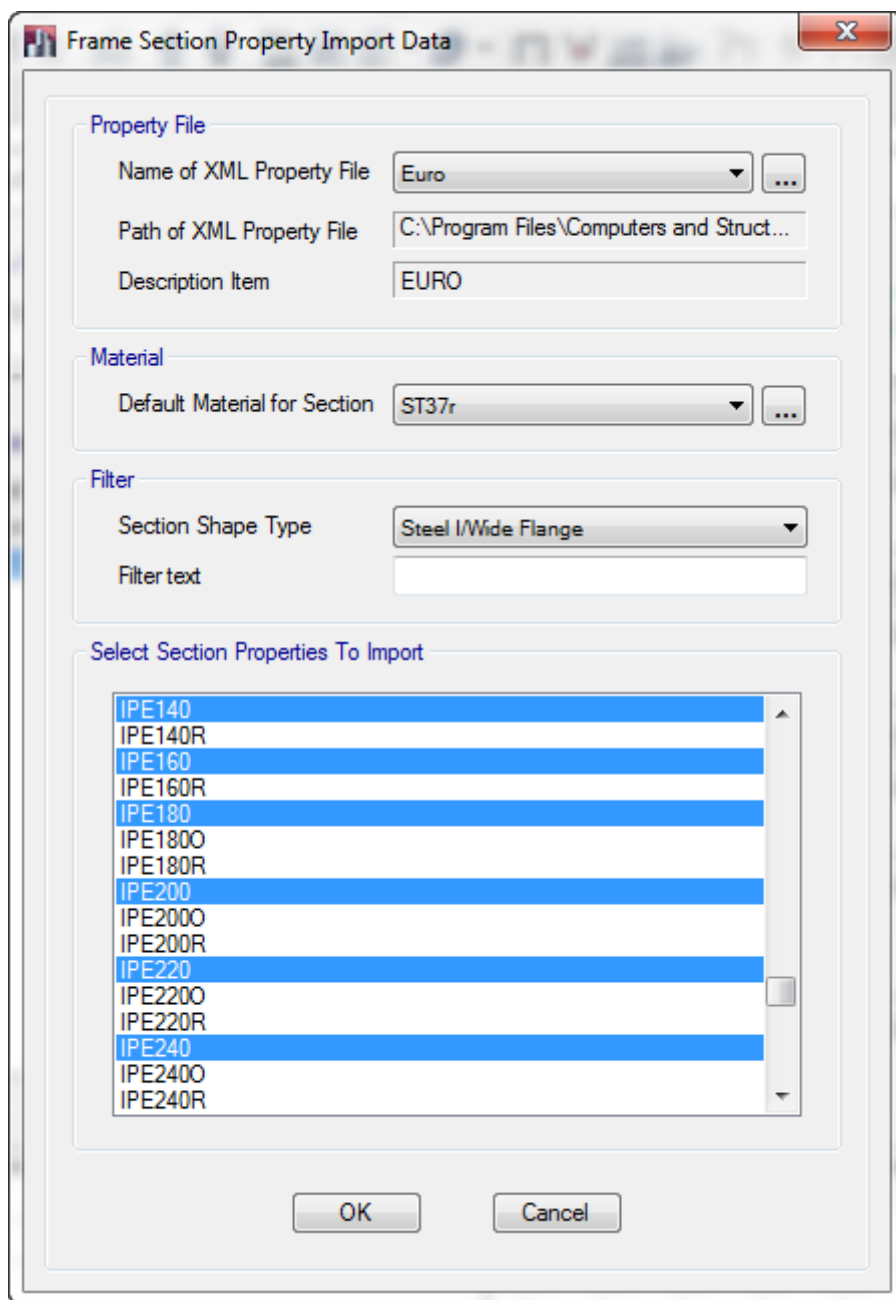
۳- جهت معرفی پروفیل های موردنظر بر روی گزینه Import New Properties... کلیک می کنیم. در

پنجره جدید ظاهر شده در قسمت Steel بر روی آیکون زیر همانند شکل ۲۰ کلیک می کنیم.

شکل ۲۰

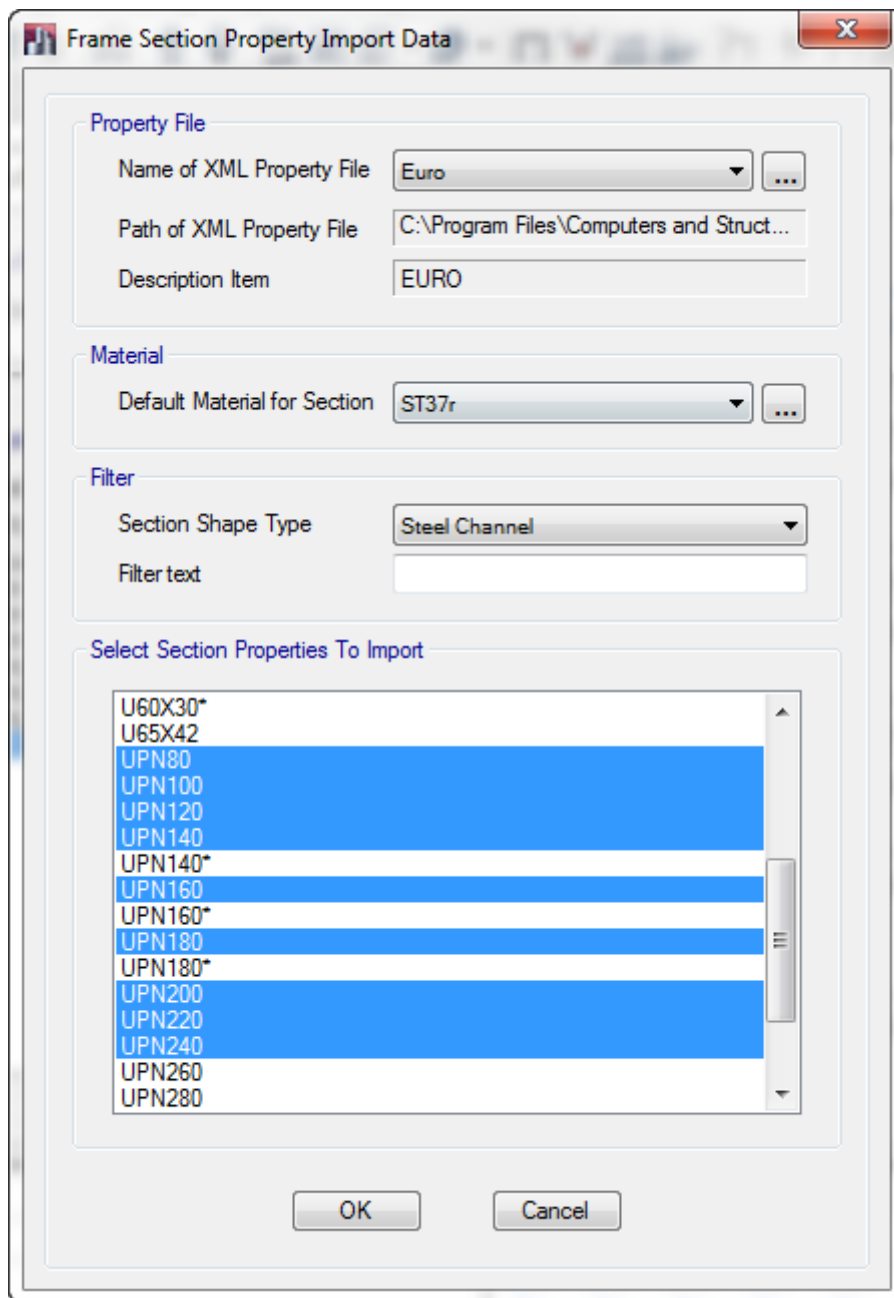
- ۴- در پنجره جدید ظاهر شده در مقابل Name of XML Property File گزینه Euro را به دلیل شباهت آن‌ها با مقاطع ایرانی انتخاب می‌کنیم.
- ۵- در قسمت Default Material for Section گزینه ST37r را انتخاب می‌کنیم. با توجه به نکات گفته شده برای پروفیل‌های نورد شده ضریب $R_y=1.2$ است و مصالح فولادی ST37r با این مشخصات به نرم‌افزار معرفی گردیده است.
- ۶- در قسمت Filter و به‌طور خاص در مقابل Section Shape Type با توجه به اینکه در این مرحله قصد معرفی مقاطع I شکل را خواهیم داشت گزینه Steel I/Wide Flange را انتخاب می‌کنیم.
- ۷- در لیست Select Section Properties To Import مقاطع IPE140 تا IPE270 را انتخاب می‌کنیم. برای این کار می‌توانیم دکمه ctrl را از روی صفحه‌کلید کامپیوتر گرفته و سپس مقاطع موردنظر را انتخاب می‌کنیم.
- ۸- در نهایت بر روی گزینه OK پایین صفحه کلیک می‌کنیم.

شکل ۲۱

- ۹- برای معرفی مقاطع ناودانی نورد شده مراحل بند ۳ تا ۵ را مجدداً انجام می دهیم.
- ۱۰- در قسمت **Filter** و به طور خاص در مقابل **Section Shape Type** با توجه به اینکه در این مرحله قصد معرفی مقاطع ناودانی را خواهیم داشت گزینه **Steel Channel** را انتخاب می کنیم.

۱۱- در لیست Select Section Properties To Import مقاطع UPN80 تا UPN240 را انتخاب می‌کنیم.

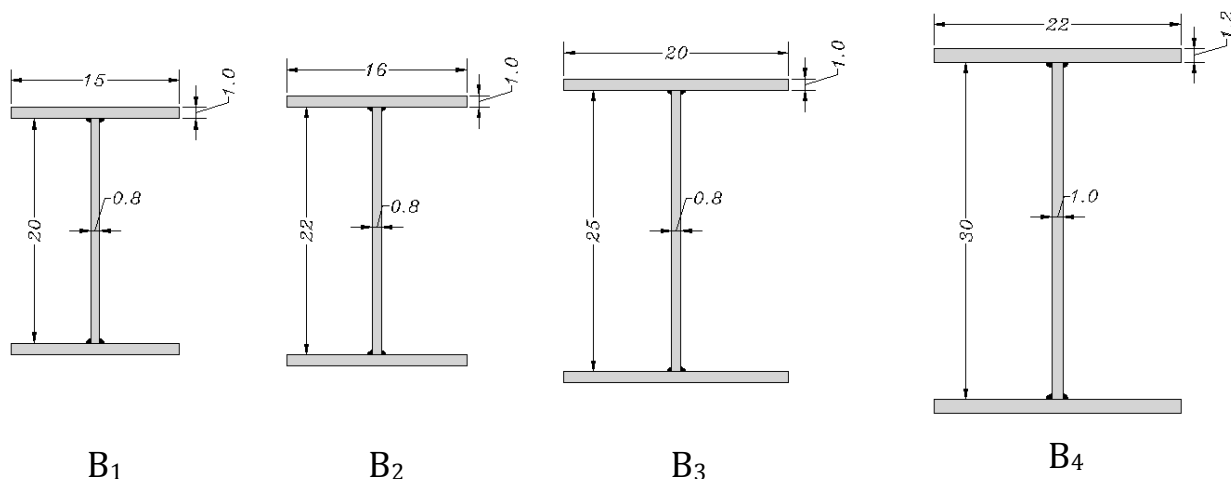

شکل ۲۲

۱۲- درنهایت بر روی گزینه OK پایین صفحه کلیک می‌کنیم.

❖ معرفی مقاطع موردنیاز برای تیرهای اصلی:

علاوه بر مقاطع نورد شده در مرحله قبل، لازم است که یکسری مقاطع تیروورق نیز برای تیرها به نرم افزار معرفی شود. ابعاد این تیروورق ها در شکل ۲۳ نمایش داده شده اند.

شکل ۲۳

جهت معرفی مقاطع تیروورق ها و پروفیل های مراحل زیر را به ترتیب انجام می دهیم:

- ۱- از منوی Define دستور >Section Properties>Frame Sections... را اجرا می کنیم و یا بر روی آیکون از نوار ابزار فوقانی نرم افزار کلیک می کنیم.
- ۱- در پنجره Frame Properties بر روی گزینه Add New Property... کلیک می کنیم تا پنجره جدیدی همانند شکل ۲۴ ظاهر گردد.
- ۲- در پنجره جدید ظاهر شده در قسمت Shape Type و در مقابل Section Shape گزینه Steel را انتخاب می کنیم و در نهایت بر روی دکمه OK کلیک می کنیم. به جای این روش می توانیم در قسمت Steel تنها بر روی گزینه I کلیک کنیم.